Nummer 18 Donderdag 30 April 1931 31ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Minahassa Comité. — L'Exposition Coloniale Internationale de Paris 1931. — Koloniale Tentoonstelling te Parijs. — Nagekomen Berichten. — De Vruchtencultuur voor en in Suriname. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Adresveranderingen. — Mutatiestaat van 22 tot 29 April 1931.

Minahassa Comité.

De Loterijen.

Als netto-opbrengst van het Zuidelijk Minahassa comité werd f 22.896.35 bij de Nederlandsche Handel Maatschappij te Amsterdam gestort.

De uitlotingen voor het Noordelijk en het Oostelijk Minahassa comité zullen respectievelijk Dinsdag 28 dezer te Amsterdam en Woensdag 29 dezer te Apeldoorn gehouden worden.

Uitlotingslijsten zullen ongeveer een week later verkrijgbaar zijn.

De data zullen nader in het Koloniaal Weekblad vermeld worden.

F. VAN PESKI, Voorzitter.

L'Exposition Coloniale Internationale de Paris 1931.

Dans tous les pays du monde il y a deux grandes catégories de gens; ceux qui sont restés chez eux et ne connaissent pas l'étranger et ceux qui ont voyagé et ont vécu loin de leur patrie.

Partout on remarque une grande différence entre ces deux catégories. La dernière a la vue large et comprend mieux les différences de race. Ils sentent donc davantage les difficultés qu'on rencontre pour édifier un empire colonial homogène.

La France est un grand pays, favorisé par une riche nature. Il n'est pas nécessaire de franchir les frontières pour trouver des climats ou des paysages différents. Chez elle-même on peut rencontrer différemment soit des montagnes neigeuses, soit des campagnes où le soleil mûrit les fruits et les légumes du Midi, soit d'épaisses fôrets, soit de larges et profonds cours d'eau, soit des plaines ensemencées de blés, soit les côtes intéressantes et variées des bords de la mer. Aussi le peuple français en général n'éprouve pas le besoin de sortir de chez lui. Le pays, en dehors des villes, est trop grand pour ses 40 millions d'habitants, ainsi il y a de la place pour les Français. Mais la race latine a toujours produit de grands voyageurs voire des aventuriers.

Ceux qui en connaissent l'histoire savent que la France a colonisé pour une grande partie le Canada, quelques contrées importantes de l'Amérique du Nord, de l'Océanie et de l'Afrique.

Au dix-huitième siècle la France avait perdu beaucoup de ces riches pays et ce fut seulement au commencement du siècle dernier qu'elle pût de nouveau fonder un empire colonial important.

En 1815 la superficie totale des possessions ne dépassait guère un cinquième du territoire de la métropole. Actuellement le domaine colonial français est vingt et une fois plus grand que la métropole.

Aujourd'hui nous sommes à la veille de l'ouverture de la grande Exposition Coloniale que la France a organisée aux portes de sa magnifique capitale.

Cette Exposition a pour but de révéler aux foules les résultats de la grande oeuvre déjà accomplie dans les différentes parties du monde qui constitue un magnifique témoignage de la vitalité française à l'extérieur et aussi de leur dévoiler les richesses que cet empire colonial représente. En même temps se révèle au monde entier que les Latins ne sont pas d'aussi mauvais organisateurs qu'on a pu le supposer. Les Français se plient facilement à tous les climats; ils s'adaptent aisément à toutes les conditions d'existence; éminemment sociables, ils sympathisent avec les populations indigènes.

Dans les derniers décades on a pu voir des Français qui ont bien mérité de leur Patrie pour les oeuvres coloniales qu'ils ont accomplies. Au premier plan on peut placer le grand organisateur et pacificateur qu'est le maréchal Lyautey. C'est à cause de ses grands efforts que la France peut maintenant présenter au monde cette manifestation intellectuelle, morale, sociale, qui créera au point de vue de la production, du commerce, de l'industrie, des occasions de contacts économiques entre tous les peuples. A toutes les nations civilisatrices l'Exposition offre le moyen de confronter leurs efforts et leurs méthodes.

L'association hollandaise *„Oost en West"*, dont un des principes est de développer dans l'esprit du peuple hollandais l'idée coloniale et dont les membres ont été aux colonies pour y occuper parfois de hautes fonctions, fut la mieux placée pour apprécier l'oeuvre de la France aux colonies.

Quelles que soient les différences qui divisent les peuples d'Europe, ces différences s'effacent, surtout actuellement, sur le sol colonial.

C'est le 7 mai prochain que les portes de la cité magique vont s'ouvrir à des visiteurs venus de tous les points du monde et l'association *„Oost en West"* fait des voeux pour la réussite de cette grande Exposition française et espère que son brillant organisateur, le maréchal Lyautey, pourra longtemps encore prêter ses lumières à son charmant pays.

J. THIERRY KEMPF.

Paris, le 28 avril 1931.

Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

De „Exposition Coloniale Internationale de Paris 1931" zal, zooals men hierboven heeft kunnen lezen, Woensdag, den 6en Mei a.s. officieel worden geopend en den volgenden Donderdagmorgen om 10 uur voor het publiek worden opengesteld.

Gedurende de vijf maanden, dat deze groote tentoonstelling zal worden gehouden, waarvan de bezoekers de reis om de wereld in *een* dag kunnen maken, zal men de Fransche grens *zonder* paspoort kunnen overschrijden. Het bezit van eene Nederlandsche identiteitskaart, welke geheel zonder kosten door den Franschen consul in één der Nederlandsche steden wordt afgestempeld, zal voldoende zijn.

Aan leeraren en onderwijzers zal de gelegenheid worden geboden om gedurende de Fransche vacanties tegen eene zéér geringe vergoeding in de verschillende Fransche scholen te logeeren. De Fransche consulaten zijn aangezocht geworden aan belangstellenden de noodige inlichtingen welwillend te verstrekken. Te Parijs en in de verschillende Fransche steden zal men hen tevens in staat stellen land en volk goed te leeren kennen.

In Frankrijk heeft men verschillende spoorwegmaatschappijen. Deze hebben voor de aanstaande zomermaanden gezamenlijk eene „carte d'excursion spéciale" ingesteld, welke tegen betaling van 1667 francs voor de eerste klasse en van 1261 francs voor de tweede klasse verkrijgbaar zal worden gesteld. Met deze kaart, die alléén aan vreemdelingen wordt verstrekt, zal men gedurende 15 dagen de lijnen van alle Fransche spoorwegmaatschappijen kunnen bereizen.

KAWEE'TJES

APELDOORN

HILVERSUM

ARNHEM

BERGEN OP ZOOM

Nagekomen Berichten.

De Vruchtencultuur voor en in Suriname

door
C. L. TOMSON.

In de West-Indische Gids van Februari jl. stelt de heer W. R. Menkman de vraag: „Heeft in Suriname een vruchtenbedrijf kans van slagen?" Deze vraag, en meerdere ondervraagstukjes die de geachte schrijver naar voren brengt, geven mij aanleiding tot de navolgende mededeelingen. Ik doe zulks in dit blad, omreden de West-Indische Gids steeds overbezet is met wachtende stukken, en ook omdat beantwoording te lang zou duren, daar dit artikel zeker in tweeën geplaatst zou worden, en dit te veel van zijn geheel door zoo'n groote tusschenruimte van pl.m. 5 weken zou verliezen.

Ik neem aan, dat belanghebbenden en belangstellenden in Surinaamsche aangelegenheden het artikel van den heer Menkman zullen gelezen hebben, zoo niet, is dit alsnog bij Martinus Nijhoff te bekomen. Het artikel in zijn geheel zal ik niet bespreken, doch alleen dit behandelen, dat voor den heer Menkman en vele anderen waarschijnlijk nog vraagstukken zijn.

De heer Menkman resumeerd in zijn betoog, dat het vraagstuk der Surinaamsche vruchtencultuur drieledig is, n.l. het gaat bij dit vraagstuk om de cultuurmogelijkheden om vervoermogelijkheden en om afzetmogelijkheden. Verder meent de heer M. dat de Welvaartspolitiek van Suriname gediend zou zijn door van onbevangen zijde verzamelde gegevens, vooral waar het vraagstukken geldt als het hier behandelde (De Vruchtencultuur) dat zoo verschillende aspecten heeft en niet door éénzijdig-deskundigen in zijn geheel kan worden overzien enz.

Met dit laatste ben ik het met den heer M. niet eens, immers, v.m.i. is, en kan een deskundige niet eenzijdig zijn, omreden deze alle studie's en gegevens van anderen zich eigen heeft gemaakt en daaruit vasthoudt en benut datgene dat voor de uitvoering van zijn plan nut en waarde kan hebben.

Ter zake, betreffende de beantwoording der door den heer M. naar voren gebrachte vraagstukken en belichting door andere dan de hier aanwezigen deskundigen diene het volgende:

In een Rapport van prof. H. Clark Powell, Professor of Horticulture, Transvaal University college, Pretoria, „Grapefruit Culture in the Brtish West Indies and British Honduras[1]) December 1928, leest men op bladz. 7 het volgende:

Introduction.

Natural conditions of climate and soil are more favourable in the West-Indies for Grapefruit-growing than in any of the countries in which the bulk of the grapefruit of the world is produced.

Bldz. 8.

California, Arizona, Texas and Florida are handicapped by unfavourable factors such as low rainfall, high-priced land, the need for extensive fumigation or spaying and expensive soil fertilization. The rainfall in the West Indies is sufficiently high to eliminate any necessity for irrigation; the soil is very fertile and its fertility can be maintained in a much cheaper manner than in any of the areas mentioned.

Abundant land can be purchased at a low cost. Pest control is more economical than in semi-arid countries. As a result of these most favourable natural conditions, grapefruit can be produced in the West-Indies at a very low cost.

The bulk of the World's grapefruit supply is produced in the United States and it is in this country that production costs are highest. The markets for the West-Indies are the United Kingdom and Canada and in both of these markets West-Indian grapefruit can be landed and sold at a lower cost than grapefruit from the United States.

California, Arizona and Texes cannot land and sell grapefruit in the United Kingdom markets for less than 18 s. a box.

Their costs in the eastern Canadian markets are approximalety 16 sh. a box. Florida, the isle of Pines and Porto Rico cannot land and sell their grapefruit in the United Kingdom for less than 15 sh. to 16 sh. à box and in Canada their delivered costs are about 14 sh. à box.

The following figures are considered to be representative of general costs throughout the West-Indies:

	Per Box. s. d.
Cost of production	1.6
Picking, transport, packing	4.6
Freight to London	4.0
London charges and commission	3.6
Total	13.6

The landed costs of West-Indian Grapefruit in the eastern Canadian markets is slightly less than in London. The West-Indian producer has a marked adventage in his lower delivered cost both in the United Kingdom and in Canada.

Bladz. 9.

Jamaica, Trinidad and British Honduras are at present the chief centres of production of Grapefruit in the West-Indies, and as the industry in the two latter places is in its infancy, the importance of the initial steps for development can hardly be over-emphasized-Co-operative packing, careful grading, uniformity of product and careful handling should be given continual thought and attention.

The Grapefruit is a comparatively new article of commerce. The Grapefruit has gained a piece of distinction as a breakfast fruit, as a Salad fruit, and Grapefruit Juice is becoming increasingly popular.

Bldz. 10

The arid conditions of the Southwestern United States (Texas, Arizona and Southern California), where the annual rainfall is from 5 to 35 inches per year are totally different to the conditions in the West-Indies, where the rainfall varies from 50—250 inches per year.

The soils of Florida are characterized by their sandy nature and deficiency in plant food; West-Indian soils are typically heavy in texture and extremely rich in plant food and organic matter.

Bldz. 39.

For example, a given acre of land on which are planted so Grapefruit trees may produce 300 cases of fruit, an average of 6 cases per tree.

Bldz. 45

The island of the West-Indies that can produce Grapefruit can be sonsidered as an economic unit.

Bldz. 46.

If the West-Indies island will plant Grapefruit under proper conditions of soil en rainfall, plant the best trees obtainable and give them proper attention, pick, pack and grade the fruit in the best manner, *there is no reason* why they cannot supply everincreasing quantities of Grapefruit to the United Kingdom and Canadian markets. Natural conditions of soil and climate are unsurpassed — the future of the industry lies with the growers. —

Tot zoover eenige grepen uit het Rapport van Prof. Powell, welk Rapport in zijn geheel zeer belangrijk voor Suriname is, daar de Grapefruit Cultuur in zijn geheel pasklaar voor West-Indië daarin behandeld wordt. Eén enkel woord van dezen Professor een uitmuntend Citrus-specialiteit, wil ik hier nog aan toe voegen, n.l.

Bldz. 45.

Any island producing a thousend or more boxes of fruit, with an increase in production a matter of a year or two distant, should consider the advisability of erecting and equipping a *centrally-located,* co-operative *packing house.*

Ik behoef aan bovenstaand weinig toe te voegen, deze zin is klaar en duidelijk genoeg. Prof. Powell is tot dezelfde conclusie gekomen als ik, n.l. dat alléén iets te bereiken is indien de leiding in één centrale berust, die zoowel voor het standaard plantmateriaal, als voor de teelt-toezicht en verwerking plus export zorg draagt.

Voor oningewijden en geen kenners der culturen, vermeld ik hier nog, daar in vooromschreven Rapport uitsluitend over Grapefruit gesproken wordt, dit ook geld voor alle Citrus-vruchten, dus ook voor Sinaasappelen, Citroenen, enz. enz.

Met dit gedeelte uit het Rapport van Prof. Powell, zijn, meen ik, reeds heel wat vragen van den heer Menkman opgelost. Ik zal nog een ander zeer deskundig persoon het woord over de Vruchtenteelt in Suriname geven.

Naar aanleiding van door mij toegezonden afdruk der voordracht, welke ik voor het Indisch Genootschap hield op 17 December 1930, ontving ik 2 April j.l. een schrijven van een Nederlander, vroeger plantage-eigenaar in Suriname, thans verblijvend in een der Engelsche koloniën. Uit dit schrijven, hetwelk in zijn geheel zeer belangrijk is, wil ik het volgende mededeelen:

March 8th. 1931.

Groot was mijn belangstelling, toen ik aan 't eind Januari een verslag verkreeg van de vergadering van het Indisch Genootschap, gehouden op den 17en December en van de lectuur over Sinaasappel-cultuur en de beteekenis daarvan voor Suriname. Wel! wel! nog steeds bezig om de oogen van de Nederlandsche financiers te openen. Ik vraag mijzelven dikwijls af, wat toch wel de reden mag zijn dat er op het gebied van Vruchtencultuur nog steeds zoo'n ongemotiveerde angst bestaat, en kom dan tot zeer verschillende gevolgtrekkingen, waarover later.

Ook las ik met genoegen alles wat door den heer Liems gezegd werd ter aanmoediging dier cultuur — alléén vind ik het niet fair, dat, waar hij spreekt over de proefnemingen, ondernomen door het Landbouw-departement, geen melding gemaakt is van het feit dat die allereerste proefnemingen van 1908 af, ondernomen werden door mijzelve en voor mijne rekening en risico.[2])

Eerst na 1908 en naar aanleiding van gepubliceerde opbrengst der proefzendingen *door mij* en een tentoonstelling van geselecteerd en verpakt fruit in de Loge Concordia op een Landbouwtentoonstelling werd uitbreiding gegeven aan deze cultuur op plantage La Liberté, Kwatta, Voorburg, Dordrecht, enz, enz. Dan! Wat doet het er allemaal toe, wanneer het eind-resultaat slechts gunstig zij. Vanaf 1908 tot 1931, drie en twintig jaren geleden en practically nog steeds in een begin-stadium! *Wat kon dit anders wezen, en Suriname in plaats van een kolonie in verval, een kolonie in vollen bloei en welvaart zijn.*

Een van de redenen waarom nog steeds geaarzeld wordt met aanplant in het groot is de onzekerheid die schijnt te bestaan ten opzichte van de draagkracht der boomen op volwassen leeftijd. Het Landbouwdepartement geeft een gemiddeld van 300 vruchten. De heer Liens schat 500 juister. Ik draag de besliste overtuiging dat een gemiddeld van 1000 st. laag is. En ik zal u mededeelen waarom.

Toen ik in 1900 eigenaar werd der Plantage.... vond ik een aanplant van ongeveer 8 à 10 sinaasappelboomen rondom het woonhuis, die toen reeds volwassen waren en waarschijnlijk een leeftijd bereikt hadden van 20 of 25 jaren.

Ik snoeide deze boomen aan het einde van den drogen tijd en gaf na den pluk in October een flinke bemesting. De boomen staan op hoogen zandgrond en werden gedurende den drogen tijd geregeld bewaterd en gaven mij gedurende alle jaren van verscheping van 1800 tot 2800 vruchten.

Ik voor mij acht vruchtboomen (Citrus) op zandgrond meer dragend dan op kleigrond mits *irrigatie* kan worden toegepast.

Geregelden snoei, bemesting en irrigatie, zal ongetwijfeld het gemiddeld aantal vruchten per boom *enorm* opvoeren. Op geen der bestaande cultivaties op de plantages, om niet te spreken van den aanplant der kleine landbouwers, wordt aan 't één, noch aan 't ander de hand gehouden, in zeker respect groeien de boomen nog steeds in 't wild en wordt er feitelijk *roof*bouw gepleegd.

Een van de grootste problemen van Suriname is het afwezig zijn van een behoorlijk irrigatie-systeem, daarmede valt of staat Suriname en is elke industrie in *het eind* gedoemd. Het ontbreken van een irrigatie-systeem sinds het bestaan van Suriname als een kolonie, heeft aanleiding gegeven tot het cultiveeren onder hoogst ongunstige voorwaarden.

In British Guayna is een concessie aangevraagd van 45.000 akkers land voor den ananas-cultuur. Een expert uit....... is overgekomen en steun wordt van Gouvernementswege toegezegd, hoofdzakelijk toen het bekend werd dat voor de Canning industry een enorme hoeveelheid witte suiker benoodigd zou zijn, en deze nieuwe industrie dus een groote hulp voor de suikerplanters zou zijn.

Vijf weken geleden (Jan. j.l. dus) zijn van Demarara uit een partij manga's naar Canada verscheept, ze kwamen in pracht conditie aan en werden verkocht voor prijzen van 3 tot 8 ct. (amr.) per stuk. (Deze active verschepingen geschieden door een association. In Demarara is een Gouv. fruit Centrale).

Scheepsgelegenheid bestaat daar[3]) wekelijks met behoorlijk ingerichte koelruimte. Zijn de menschen ziende blind!? wanneer een klein-landbouwer van 150 tot 200 Dollars per jaar en per akker kan verdienen — is hij dan niet een ten-acre-plot niet a Wealthy-man? — In Demarara (Brit. Guyana) bestaat de vrees dat wanneer een bloeiende industrie in het leven geroepen wordt, de bestaande tusschenplantages zouden leegloopen en daar gebrek aan arbeiders zou ontstaan. Mogelijk is dit zoo, maar ik acht een bloeiende farmers-stand van grooter belang dan een suiker-industrie die ten doode is gedoemd in West-Indië.

Stel cultiveerbaar *land* beschikbaar, *geen bosch* en geen *Zwamp*, — cultiveerbaar land, behoorlijk gedraineerd en met gelegenheid tot irrigatie. Dan is, althans komt Suriname er bovenop.

Concentreer de cultures voor duizenden akkers — hier geschikt voor koffie en daar voor Citrus of pine apple cultures, zoodat coöperatief opgetreden kan worden en centrale ook voor ziekte gemakkelijk gemaakt wordt. — Wanneer centrale verpakkingslokalen gebouwd kunnen worden en centrale koffiefabrieken voor de verwerking van het product in het leven geroepen kunnen worden, en niet zooals thans willekeurig hier en daar eenige honderden akkers of individueel op verspreide grondjes van landeigenaren die voor zichzelven een ziekelijk bestaan voortsleepen.

Het Nederlandsch bestuur heeft nooit volkomen begrepen dat Suriname in het cultuur-gebied der plantages *onder* hoogwaterpeil ligt en dus feitelijk een groote polder zou moeten vormen met gelegenheid tot goede loozing en *irrigatie*. Er is geen enkel tropengebied, dat *welvarend* is, waar deze beide vraagstukken niet volkomen opgelost zijn.

De opheffing uit het verval is niet in de macht van den enkelen individu, maar moet spontaan geschieden met de meest uitgebreide hulp van het Bestuur. Te veel is overgelaten aan het initiatief van den enkeling.

Aller krachten ingespannen om op grootschen schaal een Vruchten-Industrie in 't leven te roepen en de oplossing van het verval zal blijken te zijn — het ei van Columbus.

Indien ik bij deze twee uittreksels nog eens mag verwijzen naar hetgeen ik 17 December 1930 in mijn voordracht voor het Indisch Genootschap heb medegedeeld betreffende de afzetmogelijkheden voor Surinaamsche Vruchten, meen ik dat hiermede de vraag en vraagstukken van den heer Menkman voldoende belicht zijn, en door buitenstaanders, dus geen eenzijdig deskundigen.

Veel en meer zou ik betreffende de mogelijkheden en kans van slagen voor een Vruchtenbedrijf in en van Suriname naar voren kunnen brengen, doch meen hiermede te moeten en kunnen volstaan.

Alleen dit nog. De heer Menkman noemt de vruchtencultuur, vervoer en afzetmogelijkheden vraagstukken, ik meen dat dit geen vraagstukken meer zijn, deze aangelegenheden zijn geheel onder den knie.

Het eenigste vraagstuk dat v.m.i. nog bestaat is:

Wie verschaft het kapitaal om flink te kunnen gaan aanpakken?

Blijft men in Nederland slapen? of zullen eindelijk eens de oogen open gaan?

Wil men geld verdienen, en Suriname tot bloei en welvaart brengen, of wil men steeds geld blijven uitgeven en Suriname geheel laten verarmen en verwaarloozen.

Zie, dit zijn v.m.i. de Vraagstukken.

Op blz. 507 van de West Indische Gids vraagt de heer M. o.m.: „Over welken afstand kunnen bepaalde vruchten in verschen staat worden vervoerd, zonder dat speciale voorzieningen noodig zijn met betrekking tot temperatuur en ventileering"?

Naar aanleiding van deze vraag het volgende:

Met het s.s. „Cottica" werden aan mijn adres per 31 Jan. j.l. 10 kisten versche vruchten verladen. Deze kisten waren als gewone vracht verscheept, en gestuwd in ruim 1 achterkant tusschendek in de zijden. De omgevende lading bestond uit suiker en cacao. Lading in het onderruim bestond uit zakken suiker, cacao, coprah en kurken.

Het schip kwam 21 Febr. aan, doch de vruchten konden eerst 23 Febr. gelost worden. Na lossing zagen de kisten er prachtig gaaf en droog uit, terwijl na ontpakking op 24 Febr., behalve in twee kisten waarin de vruchten niet goed verpakt waren (los en niet gesorteerd) de vruchten er uitstekend uitzagen.

Ter plaatse waar de vruchten geladen waren,

was een luchtkoker, doch wegens het vele slechte weer (12 dagen water over dek) zijn de luchtkokers meest gesloten geweest.

De temperatuur in dit tusschendek was vanaf vertrek Paramaribo tot aankomst te Havre: 28.8°, 28.1, 27.6, 27.2, 26.5, 25.5, 24.5, 24.1, 23, 22, 20, 19.4, 17.8, 15.2 Celsius.

Bij twee kisten sinaasappelen, die goed vast waren verpakt met gelijke vruchten werden resp. 29 en 26 rotten aangetroffen.

Bij de sukade vruchten was niet één rot.

Bij een kist groote citroenen slechts 5 rotten.

Een kist zure Oranges had 29 rotten.

Deze vruchten hadden dus een reis van pl.m. 24 dagen gehad, geladen in een ruimte waar geen bijzondere maatregelen waren getroffen.

De vruchten hebben zich verder prachtig gehouden, momenteel heb ik nog in goede conditie in voorraad, sinaasappelen, zure oranges, citroenen, sukade-vruchten. Gisteren 5 April gebruikte ik nog eenige sinaasappelen, die uitstekend waren. Deze vruchten zijn nu ruim 40 dagen in mijn bezit.

Het is den heer M. wel bekend dat met 12—15 dagen bootreis vruchten van Suriname naar Engeland en Havre kunnen verscheept worden. Het resultaat hierboven vermeld, laat zien dat dus ook dit vraagstuk geen vraagstuk meer is. Wat helpt dit Nederland en Suriname nu toch, indien men maar bezig blijft om de mogelijkheden te bestudeeren, terwijl nu reeds ongeveer 25 jaar praktisch is aangetoond, dat zeer gunstige resultaten bij aanpakken te verkrijgen zijn.

Had men de activiteit en het geld destijds aangewend voor de Citrus-cultuur, inplaats van Bacoven of, na den ondergang der Bacoven, op flinke schaal de Citrus aangepakt ,dan was Suriname waarschijnlijk nu reeds een zeer welvarende en bloeiende kolonie geweest.

Het is beter ten halve gekeerd, dan ten heele gedwaald. Er is in dien tijd der Bacoven wel veel gebeurd en verloren, doch dit is tevens een les geweest voor vele dingen en zaken die men nu anders zal kunnen doen.

Resumeerende kom ik hier op de volgende conclusies: Men behoeft niet langer te vragen, of een vruchtencultuur in Suriname kans van slagen heeft, want, immers *alle deskundigen* op dit gebied bevelen deze cultuur voor Suriname aan.

De praktijk heeft getoond, dat Surinaamsche Citrus vruchten een loonend afzetgebied bezitten. Scheepsgelegenheid is voor den aanvang in voldoende mate aanwezig.

Er bestaan geen vraagstukken meer voor deze cultuur, het eenige wat nog noodig is, is spoedig aanpakken op flinke schaal. Het is waarlijk meer dan tijd dat zulks geschiedt, praten behoeven wij er niet meer over, het is nu den hoogsten tijd van den daad.

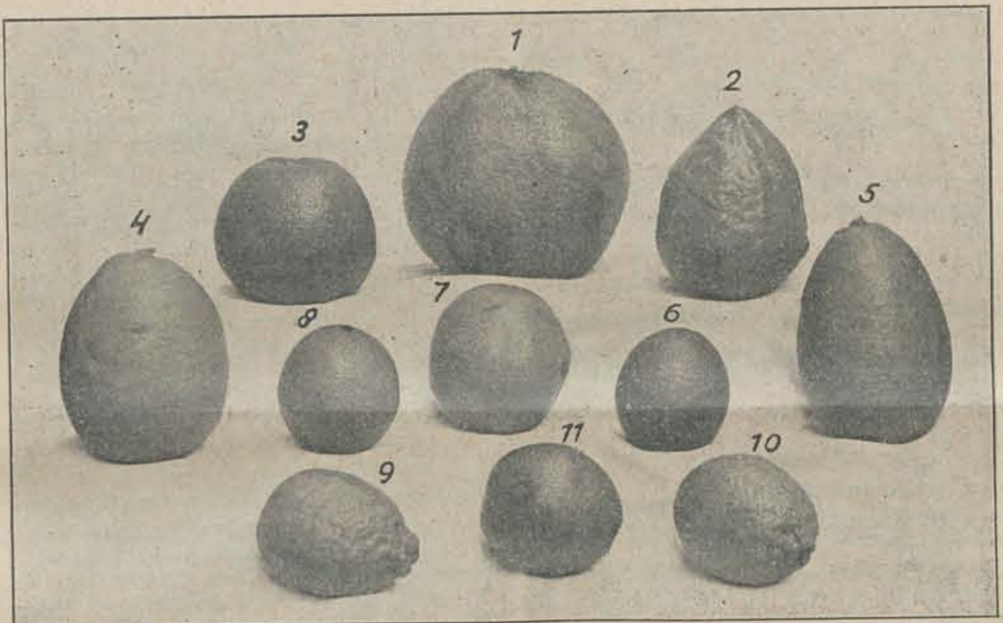
's-Gravenhage 6 April 1931.

1) Printed and publiced by his Majesty's stationery office London. — Price 1 s. net.

2) Hier is dus de eerste pionier der Citruscultuur in Suriname.

3) Engelsch Guyana.

SURINAAMSCHE CITRUSVRUCHTEN.

1. Pompelmoes; 2. Sukade; 3. Zure Orange; 4 en 5. Groote Citroenen; 6, 8 en 11. Sinaasappelen; 7 Grapefruit; 9 en 10. Citroenen.

Van Week tot Week.

Van Maandag 20 tot Zondag 26 April.

De 19e dezer verongelukte de City of Cairo 4 K.M. van Koepang, als gevolg van een noodlanding wegens gebrek aan benzine. Het landingsgesteld, de vleugels en de zijmotoren zijn beschadigd. Herstel is onmogelijk.

Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor; de mail voor Australië werd later door Kingforth Smith met zijn Southern Cross afgehaald en naar haar bestemming vervoerd.

Maandag vertrok het stoomschip Houtman van de Kon. Paketvaart-Mij., voor zijn eerste reis van den geregelden dienst op Zuid-Afrika. Een groot gezelschap vooraanstaande zakenlieden bevindt zich aan boord. De mede genomen monster-collectie is zeer volledig. Er is haast geen Indisch product, dat niet aanwezig is, terwijl er vele artikelen als Padangcement, koffie, tapioca, thee, houtsoorten, kapok en kapokvezels in genoegzame hoeveelheden worden meegenomen voor dadelijken verkoop in Zuid-Afrika, waarvoor alleen, indien verkocht wordt, vracht wordt betaald; anders gaan de artikelen vrachtvrij heen en terug. Aan boord bevonden zich vier vertegenwoordigers van de K. P. M., waarvan één die alle handelsartikelen vertegenwoordigt, waarvoor de handel zelf niemand kon meegeven; voorts 8 handels- en 2 persvertegenwoordigers.

De inheemsche meer of minder politieke vereenigingen aangesloten bij de P. P. P. K. I., houden op 3 Mei in heel Indië openbare vergaderingen ter bespreking van de bekrachtiging van het vonnis der vier leiders van de Partei Nasional Indonesia door den Raad van Justitie te Batavia.

De heer Thamrin heeft een interpellatie aangevraagd over de voornemens der regeering in verband met de bekrachtiging van het vonnis tegen de leiders der P. N. I., over welke aanvraag de Volksraad heeft te beslissen.

Ontbonden is de Aneta-commissie, onder dankbetuiging voor den door haar verrichten arbeid.

In de conferentie van de suikerbelanghebbenden met den resident te Malang inzake de grondhuurcontracten met de bevolking, heeft resident Kool, naar de Ind. Crt. meldt, uiteengezet dat het B. B. geen dwang op de bevolking kan uitoefenen, wel bemiddeling verleenen om partijen tot elkaar te brengen. Beslissingen zijn niet genomen. De suikerbelanghebbenden konden het inzicht van den resident over het algemeen deelen.

Ter vergadering werd de vraag gesteld of, nu de regeering dwingend met de restrictie optreedt, het niet op haar weg ligt tegen de bevolking dwingend op te treden indien deze niet bereid is aan een behoorlijke oplossing mede te werken. Tevens werd aangedrongen op beperking van enkele bepalingen van de grondhuurordonnantie. Op verzoek der suikeradministrateurs zal dit bij de regeering worden voorgebracht.

De Japansche drijfnetvisscherij, die vrijwel mislukt werd geacht, blijkt weer in vollen gang te zijn. De Japanners richtten een eigen scheepswerf op voor den aanbouw van houten motorbooten en voorzagen vele zeilbooten van ruw-olie-motoren. Zij voeren thans geregeld groote hoeveelheden visch op den Pasar Ikan (Bataviasche vischmarkt) aan.

Men zou tot de conclusie geneigd zijn dat het Japansche bedrijf een succes moet zijn geweest, doch dat het zulks volkomen heeft weten te camoufleeren; hetgeen wel bedenkelijk ware.

De Volksraad heeft het ontwerp inzake de taakverdeeling van het bestuur op Java en Madoera met 31 tegen 14 stemmen aangenomen. Tegenstemmers waren hoofdzakelijk de nationalisten en socialisten.

*In de jaarlijksche vergadering der Deli-Planters-Ver*eeniging heeft de voorzitter de noodzakelijkheid van groote zuinigheid betoogd. Een reorganisatie van het Deli-Proefstation is aanstaande, terwijl op Inlichtingendienst en Pathologisch Laboratorium belangrijk zal worden bezuinigd.

Ten aanzien van de Koelie-ordonnantie merkte spr. op, dat de tijden voor een experiment met artikel 41 der K. O., regelende de geleidelijke afschaffing en tijdelijke opheffing van de poenale sanctie, zeer ongeschikt zijn, omdat daardoor nog zwaarder lasten zullen worden opgelegd.

Onder groote belangstelling ook van de autoriteiten is te Bandoeng het nieuwe Bondsgebouw der onderofficierenvereeniging Ons aller Belang geopend. De heer D. van Maanen is tot voorzitter van het hoofdbestuur benoemd. Het sanatoriumfonds bedraagt thans *f* 108.000. Een motie is aangenomen, waarin de salariskorting fataal voor de onderofficieren wordt genoemd.

*In den Volksraad is de behandeling der salariskortin*gen en andere crisis-maatregelen thans in vollen gang. Verschillende moties zijn voorgesteld, waar tegenover de Regeering echter haar standpunt ten volle handhaaft.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Het Menangkabausche Adathuis te Vincennes.

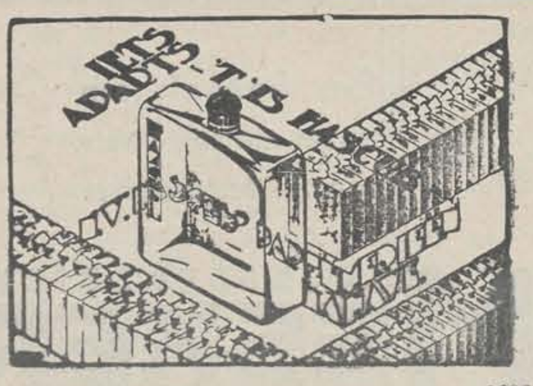
Parijs, 26 April 1931.

Op Woensdag 6 Mei a.s. zal de Koloniale Wereldtentoonstelling te Vincennes, grenzend aan het meest Oostelijke deel van Parijs, op plechtige wijze officieel door de Fransche autoriteiten worden geopend en daarna zullen de verschillende deelnemende landen de openstelling hunner afdeelingen vieren. Nederland, als tweede Koloniale mogendheid daar vertegenwoordigd, nu Engeland niet officieel aan deze tentoonstelling meedoet, zal dan de eerste zijn, die de poorten zijner schitterende Paviljoens ontsluiten zal op Vrijdag 8 Mei, een voor de Parijzenaars goed gekozen datum. Als dan de weergoden ons maar ter wille zijn!

Zooals bij alle tentoonstellingen, ziet 't er ook hier heelemaal niet naar uit, dat over 8 dagen alles in de puntjes gereed zal zijn; de laatste loodjes wegen altijd het zwaarst, maar toch is het verwonderlijk, hoe dan opeens na dag en nacht arbeidens, enkele uren vóór de plechtigheid, als bij tooverslag, uiterlijk alles klaar is, al zal er inwendig daarna nog veel geordend moeten worden.

In alle Fransche bladen staan uitgebreide artikels met fraaie afbeeldingen betreffende deze tentoonstelling, waarbij Nederland, ook uit een kunstzinnig oogpunt, niet vergeten wordt. Integendeel, aller verwachtingen zijn gericht op hetgeen wij mede aan kunstschatten uit Oost- en West-Indië kunnen toonen. Daarom is 't ten zeerste te wenschen, dat de bezoekers in dit opzicht niet zullen worden teleurgesteld door gebrek aan medewerking uit de Indiën zelve. Dat zou een groote fout zijn, moeilijk weer in te halen.

De Nederlandsch—Indische Commissie hier, haar Dagelijksch Bestuur met al zijne deskundige medewerkers, doen hun uiterste best om alles zoo goed mogelijk tot zijn recht te doen komen. De gebouwen doen in artistiek uiterlijk voor geen andere onder en zullen zeker algemeene bewondering vinden. Het zoowel groteske, als elegante hoofdgebouw, in Balischen stijl opgetrokken, met zijn hoogst artistieke versiering, zal niet nalaten diepen indruk te maken en steeds meer toeristen uit Europa, Amerika en Australië naar het toovereiland van oorsprong te trekken.

Moge Nederland Bali helpen behoeden voor de betreurenswaardige keerzijden daarvan!

Maar ook op het, vooral wat natuurschoon betreft, veel grootschere eiland Sumatra, zal op deze tentoonstelling de aandacht worden gevestigd, niet alleen wat de cultures, maar ook wat de inheemsche kunstuitingen betreft.

Er staan thans zeer decoratief, in het zich met zijn mooie meer zoo uitstekend als vereischte omlijsting dezer exotische gebouwen leenend bosch van Vincennes, tusschen het frissche lentegroen verscholen, verschillende allerliefste, origineele Bataksche en Menangkabausche huisjes, waaronder de 32 Meter lange *Adat*-woning uit de Padangsche Bovenlanden, herkenbaar aan den trap als middeningang en de ter weerszijden trapsgewijze oploopende aanbouwsels. Zoowel van buiten als van binnen zijn de wanden voorzien van het typische, met aardverven gepolychromeerde houtsnijwerk. De uit Fort de Kock meegekomen Maleische arbeiders waren nog druk bezig met het leggen van het zwarte *idjoek*-dak, dat zulk een fraaie bekroning van het geheel vormt.

„Boeatan", die in dit huis hare schatten van Indonesische kunstnijverheid zal tentoonstellen en aan belangstellenden te koop bieden, wacht nu op de tien door haar uit Den Haag verzonden kisten, om ook voor de opening gereed te kunnen zijn. Evenals in hare Toonkamers van Heulstraat 19 te 's-Gravenhage en ter Tentoonstelling te Antwerpen verleden jaar, hoopt Boeatan ook hier den weg langs de maag te kunnen volgen, om de bezoekers uit alle oorden der wereld naar hare uitstalling van inheemsche Oost- en West-Indische volkskunst te lokken en wil daartoe een gezellige gelegenheid geven tot stroop- (Indische limonade) en theedrinken met Oost- en West-Indische lekkernijen.

Evenals in beide voornoemde gelegenheden, zullen hopelijk ook in Parijs, wel belangstellende offervaardige dames genoeg zijn, die het Bestuur van Boeatan hierbij de behulpzame hand willen bieden, ook door de aandacht harer verwanten en vrienden te vestigen op dit Menangkabausche Adathuis en zijn zeldzaam aantrekkelijken inhoud.

De ijverige secretaris van Boeatan is begonnen met zich te wenden om hulp en voorlichting in het belang dezer goede zaak, tot het Bestuur der sinds jaren te Parijs gevestigde „Nederlandsche Vereeniging", doch kreeg het verwonderlijke antwoord: „dat dit Bestuur zulks niet achtte op den weg te liggen der Vereeniging". Stellig is deze opvatting te wijten aan *onwetendheid*, de betreurenswaardige oorzaak van zoovele misverstanden met hunne jammerlijke gevolgen in de menschenwereld. Het beste geneesmiddel hiertoe lijkt Boeatan: om zooveel mogelijk bekendheid te geven aan haar streven, dat immers niet alleen Indië, maar óók Nederland en alle Europeanen ten goede moet komen.

De presidente van Boeatan vertoeft daarom sedert eenige dagen in Parijs met het doel voor een en ander de noodige maatregelen te treffen.

Gelukkig is haar al dadelijk gebleken, dat vele leden der Hollandsche Kolonie het afwerend oordeel van het Bestuur hunner Vereeniging geenszins deelen, integendeel, Boeatan's streven belangstellend tegemoet treden. Zoo deed bovenal onze onvolprezen Gezant, Jhr. Dr. J. Loudon, die reeds dadelijk begonnen was met den eveneens zeer hulpvaardigen Consul-Generaal, Mr. Drooglever Fortuyn, een lijst op te maken der verschillende Hollandsche dames, op wier trouwe medewerking zij meenden dat Boeatan eventueel zou mogen rekenen.

Ook werd de presidente van Boeatan de zeer gewaardeerde gelegenheid geboden om op 30 dezer ten huize van Z. Excellentie en Mevrouw Loudon, op eene receptie ter eere van den verjaardag van H.K.H. Prinses Juliana, met verscheidene dezer dames kennis te maken.

Ten einde onder de Hollandsche Kolonie te Parijs meer algemeene bekendheid te verspreiden over Boeatan's doel, ook met hare deelname aan de Koloniale Wereldtentoonstelling te Vincennes in het Menangkabausche huis, hoopt Boeatan op Zaterdagmiddag 2 Mei a.s. in een daartoe geschikte zaal, eene bijeenkomst te organiseeren, waarbij de presidente, door lantaarnplaatjes toegelicht, een kort overzicht wil trachten te geven van den omvang en schoonheid der Indonesische volkskunst en Boeatan's streven desbetreffende.

Eenigszins in tegenstelling met hetgeen de verslaggever van het Parijsche blad, de *Figaro*, naar aanleiding dezer tentoonstelling onlangs schreef:

> „Coloniser, en effet, c'est étendre à un autre peuple les bienfaits d'une tradition ou d'une organisation supérieure à la sienne; c'est, en un mot, civiliser."

is onze meening, dat wij, Westerlingen, ons niet zoo zeer „superieur" moeten achten boven de Oosterlingen, die waarlijk een eigen beschaving bezitten, waarvan wij nog veel kunnen leeren.

Dit zal ook in het Menangkabausche huis te Vincennes te aanschouwen en voor alle daartoe ontvankelijken te beseffen vallen.

Veeleer zijn wij 't eens met diens volgende opvatting:

> „Les nations colonisatrices ont depuis longtemps, certes, répudié l'égoïste conception du pacte colonial qui se préoccupait essentiellement des intérêts de la métropole. La doctrine actuelle de la colonisation a par-dessus tout le souci de la dignité de l'homme. Elle n'opprime pas; elle vient en aide. Elle ne dépouille pas: elle associe. Par sa souplesse, elle facilite les adaptations progressives. Elle oblige, élève, ordonne et pacifie."

Hiertoe zal hopelijk Nederland's opvallende deelname aan deze Koloniale Wereldtentoonstelling het hare bijdragen.

En daarom wenschen wij haar van harte het beste succes toe.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Hulde aan Nederland.

In een rede, die *William C. E. Redfield*, minister van Handel onder president Wilson, gehouden heeft in Februari j.l. aan een feestmaal te New-York, raakte hij — volgens de *Java-Bode* (20/3) — een probleem aan waarover zich de staatslieden van alle koloniseerende mogendheden het hoofd breken. „Hoe spelen de Nederlanders het klaar, om op een afstand van 12.000 Mijl, een koloniaal rijk te besturen met een bevolking van 50 millioen zielen en van zoo'n ontzaglijke uitgestrektheid midden in de tropen?" Die vraag stelde de heer Redfield opnieuw, en zie hier zijn antwoord: „Wij Amerikanen kunnen nog veel van Nederland leeren. Deze natie kan ons tot voorbeeld strekken; zij kan ons leeren dat enorme omvang en kolossale grootte waardeloos zijn, wanneer de kwaliteit minderwaardig is. Nederland heeft nooit gemaald om uiterlijke grootte of enorme afmetingen; het let in de eerste plaats op kwaliteit. Op een of andere unique wijze heeft dit in omvang en aantal bewoners zoo kleine land, het wonder verwezenlijkt eerbied en respect af te dwingen van de gansche wereld. Nederland neemt onder alle andere landen een eenige plaats in. Waarom? Omdat het op vredelievende wijze, doch krachtig en doelbewust, zonder de groote trom te roeren, zonder aanstellerij of grootspraak, een geweldig koloniaal rijk heeft opgebouwd, dat door iederen staatsman aangezien wordt als een der *striking wonders of modern times*. De kracht van dit volk ligt niet in immense rijkdommen, noch in een geweldig leger of machtige oorlogsvloot, maar in *de hooge kwaliteit van zijn volk, kwaliteit die geëischt wordt van hen die verantwoordelijke posities innemen*".

Onderwerpen van interkolonialen aard treffen wij o.a. aan in het *Soer. Hbl.* (16, 18 en 20/3, 2de bl. „Engeland's zorgen", *Z.;* 17/3 „Het Land der twee rivieren", *Z.;* 19/3 „Parijsche brief", over de koloniale tentoonstelling; „Br. uit Br.-Indië", *J. W.;* Br. uit Engeland", over de Britsche Jaarbeurs, *R. v. S.)* en de *Java-Bode* (18/3, 2de bl. „Australië"; 19/3, 2de bl. „Japan's overbevolking"; 20/3 „Amerika en de Filippijnen"; 24/3, 2de bl. „Lord Irwin en Gandhi").

De draadlooze Sovjet-propaganda.

De *Java-Bode* (23/3, *O.)* waarschuwt voor een der ernstigste gevaren welke de wereld — maar meer in het bijzonder *Ned.-Indië* in de naaste toekomst — van de zijde van Rusland te duchten heeft. Het vijfjaarsplan omvat de oprichting van 60 radiostations over geheel Rusland verspreid; dit programma was einde 1930 voor 45 procent afgewerkt. Het plan is om dit jaar een super-radiostation op te richten te *Noginsk* (bij Moskou), vijf maal sterker dan welk station in Europa ook; het zal een zendinrichting hebben van 500 kilowatt, en 7 millioen roebels kosten, terwijl het in staat zal zijn geheel *Europa*, en een groot deel van *Azië* en *Afrika* te bestrijken. Aangezien de Sovjetbroadcasting zuiver politiek van aard is, en de toespraken in vele vreemde talen worden uitgezonden, begint hieromtrent ongerustheid te ontstaan in naburige landen. Aangezien het Sovjet-systeem is gebaseerd op de afschaffing van het kapitalistische systeem, zullen de draadlooze redevoeringen van de Russische stations door de meeste landen worden opgevat als propaganda tegen de wettige gestelde Regeeringsmacht. *Wladiwostock*, waar reeds geruimen tijd een radiostation in werking is gesteld, zendt redevoeringen uit in het Chineesch en Japansch. Onlangs moet zelfs een redevoering van zuiver propagandistischen aard zijn uitgezonden *in het Maleisch*, zeer waarschijnlijk door Moeso. In de naaste toekomst worden stations in werking gesteld, welke zéker in Ned.-Indië hoorbaar zijn. En dat is *het gevaar, waar wij rekening mede hebben te houden!* Protesteeren heeft weinig uitwerking, zooals nog onlangs in Duitschland bleek, toen het Russische station *R. A. X.* de uitzendingen van Koenigswüsterhausen sterk hinderde; dit protest werd zonder meer te Moskou onder het loodje gelegd. Binnenkort zal te Madrid een internationale conferentie plaats hebben, onder meer ter vaststelling der voor ieder land geoorloofde golflengten voor broadcasting-doeleinden. Maar wanneer slechts één enkel land zou weigeren zich terzake te binden, en Rusland heeft zich vrijwel consequent aan een dergelijke politiek gehouden, dan is een dergelijke regeling van nul en geener waarde. *O.* is uiterst benieuwd te vernemen, hoe de Ned.-Indische Regeering dit gevaar in de naaste toekomst denkt te weren, of althans te neutraliseeren.

China en Oost-Azië. Rusland.

In de *Deli Crt.* (23 en 24/3) schetst „Observator" *de roode bedreiging van en door China, hare oorzaken en gevolgen*. Het is *z. i.* niet gemakkelijk te voorzien, wat de naaste toekomst op het gebied van de toenemende bedreiging van China door het Roode gevaar zal brengen. Vast staat, dat indien hiertegen niet op doeltreffender wijze wordt opgetreden, dan thans het geval is, de chaos in China een snelle uitbreiding zal ondergaan. En dit beteekent voor de omliggende landen in den Pacific een nieuwe mogelijkheid om door China communistisch te worden geïnfecteerd. Emigratie naar de Philippijnen, Indo-China, Straits Settlements, Siam, Br.-Indië en *Ned.-Indië* vanuit de door het communisme vergiftigde gebieden in China heeft op groote schaal plaats. De communistische beweging in Oost-Azië wordt waarschijnlijk geleid van uit *Shanghai*, waar de zetel is gevestigd van de Chineesch-communistische partij, die onderdeel is van de Derde Internationale. Er zijn verbindingen met Indo-China en met Siam ontdekt, via *Canton*, waar een honderdtal Annamieten, onder dekking van de Kuo Min Tang, tot welke partij zij zijn toegetreden, tegen het Fransche gezag in Indo-China conspireeren, en via *Hongkong*, waar een geheime, zeer werkzame centrale van den Zeelieden-Bond is gevestigd. Ook de comm. actie in de Straits en vandaar uit in *Ned.-Indië* wordt in eerste instantie geleid door de centrale te Shanghai. De moeilijkheden, welke de Chineesche Regeering tengevolge van de communistische actie ondervindt, dreigen haar de baas te worden. De bolsheviseering van China heeft althans in de laatste jaren zoodanige vorderingen gemaakt, dat ook elders in Oost-Azië hiermede ernstig rekening moet worden gehouden.

Het *Soer. Hbl.* (18/3 „Vredesduif of oorlogsgier", *J. G. Boon)* brengt in herinnering het woord van Napoleon: „Europa zal binnen een eeuw republikeinsch of Russisch zijn". Ook Rousseau voorspelde, dat de Tartaren eens meester van Europa zullen worden. Was onder de Romanoffs Rusland nog de voorhoede van Europa tegen Azië, zoodra ons werelddeel Rusland aan zijn

instincten overliet, werd het als ten tijde van de Mongoolsche en Tartaarsche Khans, de *voorhoede van Azië tegen Europa*. Een Pan-Europa is slechts dan mogelijk, wanneer men Rusland, het Aziatisch aanhangsel, voorloopig uitschakelt. Dit zal in een Pan-Europa eerst zijn plaats vinden, als het — gedwongen daartoe — weer als Oostelijke bufferstaat tegen de 800 millioen Aziaten zal optreden.

Onderwerpen van internationaal belang worden behandeld o.a. door het *Soer. Hbl.* (16/3 „Vergezichten", *Hugo Reynst;* 17/3 „Britsche Staatskunde", *V.;* „Br. uit Berlijn", *E. M.;* 19/3 „Nederland en zijn handelsvrienden", *V.;* 21/3 „Hermann Müller, *V.*) en de *Java-Bode* (21/3, 3de bl. „Om den Pacific").

Geen nieuwe Diensten. De Bestuurshervorming.

De *Deli Crt.* (28/3) bevat een verslag van een persgesprek, dat haar vertegenwoordiger in Holland had met *Z. Exc. mr. D. Fock*, oud-Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië. Het gesprek liep over „De ongunstige financieele toestand in Indië", „Geen nieuwe Diensten", „De Bestuurshervorming", „Bezuiniging in de administratie", „De beteekenis der Buitengewesten", „Suriname", „De Suikerrestrictie" en „De algemeene politiek". N. h. o. van *mr. Fock* zal men in Indië zorgvuldig moeten oppassen *geen nieuwe Diensten* te scheppen, die nieuwe kosten met zich meebrengen, wanneer die niet zeer en zeer dringend noodig zijn. Doorgaans is het niet zoo heel erg als dergelijke diensten eens een paar jaren uitgesteld moeten worden. Dat is ook tijdens de malaise van 1921—'22 het richtsnoer geweest; achteraf is gebleken, dat dit de eenig juiste methode is geweest. Trouwens zelfs op Onderwijsgebied is in dien tijd nog heel wat kunnen gedaan worden, al moest het voorgenomen tempo iets vertraagd worden. En Indië is er zeker beter mee af geweest dan dat men maar hals over kop met de uitbreidingen was doorgegaan. Want in 1921—'22 was het tekort op de begrooting grooter dan thans, en ook de vlottende schuld was veel grooter. Onder die omstandigheden kan men gemakkelijk zeggen, dat er maar met het blauwe potlood geschrapt is, wat niet zonder meer waar is. Maar dat ook toen zoo goed als nu sterke bezuiniging noodig was, is toch wel duidelijk gebleken; anders had men nu al veel dieper in het moeras gezeten. Daar staat tegenover, dat de wereldcrisis thans veel ernstiger is en veel dieper gaat, ook veel meer algemeen is, dan in 1921 het geval was. De *Bestuurshervorming* zal zeker geld kosten en men zal dus in dat opzicht ook voorzichtig moeten zijn. De Bestuurshervorming is echter ook voor de Buitengewesten wel degelijk noodig. Alle begin is moeilijk en er zullen ook wel fouten gemaakt zijn, maar feitelijk is na vijf jaren van ervaring op Java, de tijd voor een eindoordeel nog niet aangebroken. Het beginsel echter is juist en dat zal ook op de Buitengewesten toegepast moeten worden. Maar men zal er zich rekenschap van moeten geven, dat de Buitengewesten andere omstandigheden bieden dan Java, met verschillende nog primitieve streken naast meer ontwikkelde. De Bestuurshervorming zal meer geld gaan kosten, maar als ze goed werkt, staan er ook groote voordeelen tegenover; het wordt voor de toekomst *de eenig mogelijke wijze van ontwikkeling*, waardoor meer zelfstandigheid ter plaatse kan worden verkregen en meer zeggingsschap der betrokken bevolking. Maar voorzichtig dient men te zijn met nieuwe uitgaven in deze financieel zoo moeilijke tijden; eenig uitstel voor overigens nuttige maatregelen is beter dan door de invoering ervan het financieele evenwicht te riskeeren.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (20/3, blz. 29 „Vliegtwijfel", betr. de subsidie voor den wekelijkschen vliegdienst Holland-Indië), het *Bat. Nwsbl.* (21/3 „Het aspect der 2de kamer", *J. H. R.;* 24/3 „De toestand op Atjeh", *A. H. Philips*), de *Java-Bode* (18/3 „Va Banque", een protest tegen bezuiniging op de veldpolitie in de B. G.; 19 en 23/3 „Het leed der salarisverlaging"; 24/3 „Taakverdeeling Eur. en Inl. bestuur" en „Eur. bestuur op Java"), het *Soer. Hbl.* (18/3, 2de bl. „Geldverspilling", *Z.*) en de *Deli Crt.* (24/3 „Indianiseering", 27/3 „Bestuurshervorming in de B. G.").

Cultuurbelangen.

Naar het inzicht van *Dr. Ph. van Harreveld* (*Soer. Hbl.* 19/3 „Cultuurbelangen", XVI) is het wellicht nuttig geweest, dat de algemeene crisis *het laagste punt in de rubber* zoo spoedig mogelijk heeft doen intreden. De daling beneden alle winstmogelijkheid was immers de eenige prikkel, die kon leiden tot inkrimping van den tap en dus tot het stopzetten van de vergrooting van den zichtbaren voorraad. Een ander geneesmiddel voor den zieke is er niet. Geen handelaar wil rubber koopen voor een hoogeren prijs, zoolang hem boven het hoofd hangt, dat morgen aanbod voor lageren prijs uit den zichtbaren voorraad zal kunnen volgen. Die voorraad moet eerst weer slinken tot het normale niveau, waarbij een aankoop zonder te veel risico van prijsdaling mogelijk is. Nu zijn *de eerste symptomen van het herstel zichtbaar* geworden: de productie krimpt in, vooral bij de Inlandsche bevolking. Vier pence per pond droge rubber laat geen voldoende dagloon voor den Inlandschen tap en de Inlandsche bevolking krimpt haar werkzaamheden dus in tot het familiebedrijf, dat nauwelijks aan een onderste loongrens gebonden is; de export van de Inlandsche rubber valt dus zichtbaar terug. Ook eenige Europeesche ondernemingen hebben den tap stilgezet; hoe eerder, hoe beter, want des te korter zal het duren eer de zichtbare voorraad voldoende geslonken is. Pas daarna komt het herstel van evenwicht, als tevens het verbruik zijn opwaartschen gang weer hervat heeft. En pas daarna zal blijken, welke rubbertuinen geregeld in tap zullen kunnen blijven, en welke voorloopig met rust gelaten zullen moeten worden.

Cultuurzaken worden voorts besproken door *De Loc.* (16/3, blz. 3 „Suikerzaken"), de *Java-Bode* (19/3 „Tweeërlei opvatting"; 24/3 „De Suikerrestrictie in de praktijk", *J. E. J.*), de *Deli Crt.* (27/3 „Het rubberdrama"; 28/3 „De positie der Inl. rubber") en het *Soer. Hbl.* (16 t/m. 20/3, 3de bl. „De Suikeruitvoerordonnantie", in den Volksraad; 16 en 20/3 „De uitvoering van het Chadbourneplan", *E. L.*).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Door de *Pertjatoeran* van 3 Februari wordt er de aandacht op gevestigd dat de Regeering thans het openen van een memoriepost ten bate van de bestrijding der werkloosheid overweegt, waarbij aan het Centraal comité tot hulpverschaffing aan werkloozen, een bedrag van ten hoogste f 100.000 zal worden verstrekt. Het blad memoreert dan dat bedoeld comité de steunverleening wenscht te beperken tot Europeesche werkloozen en degenen onder de Inheemsche en Chineesche slachtoffers van de malaise, wier levensomstandigheden met die der eerstgenoemde bevolkingsgroep overeenkomen. Het comite zal dus alleen van nut zijn voor de blijkens de statistiek 2700 Europeanen die hun betrekking hebben verloren, terwijl de wellicht tienmaal zoovele Indonesische werkloozen het zonder eenigen steun zullen moeten stellen. Het trekt zich er niets van aan, al sterven duizenden Inlanders voor zijn oogen, wanneer deze als Inlanders leven. Wat verstaat men overigens onder „Europeesche levensomstandigheden"? Om bovenvermelde redenen meent het blad een uitkeering van f 100.000 uit 's lands kas aan het Centraal Comité sterk te moeten ontraden en acht het 't billijker, dat het bedrag werd verdeeld onder de Europeesche en Indon. werkloozen; voor die gelden hebben de laatsten immers ook moeten „zweeten"!

Niet zelden worden Indonesische journalisten om hun „gevaarlijke en opruiende" artikelen voor den rechter gebracht, zegt de *Oetoesan Sumatra* van 11 Febr. Het blad meent echter niet ver van de waarheid af te zijn als het beweert dat wat de Indon. journalisten over de Hollanders schrijven, bij lange na niet zoo erg is als hetgeen hun Hollandsche collega's met betrekking tot de Inlanders vertellen. Een artikel uit de *Rijkseenheid* wordt dan overgenomen, waarin er o.a. de aandacht op werd gevestigd dat hoe meer de Hollandsche pers de Inlanders kwetst en beleedigt, hoe meer zij hen naar de communistische en nationalistische beweging drijft. Dergelijke courantiers zouden al even anti-Hollandsch gezind zijn als de Indonesische, die het Nederlandsche gezag bestoken. Ook tegen het over één kam scheren van alle Inlanders laat genoemd weekblad een ernstige waarschuwing hooren. De *Oetoesan* merkt naar aanleiding van dit betoog op dat desalniettemin alleen de Indonesische journalisten in het oog worden gehouden en zij leiders heeten die niets anders doen dan stoken, terwijl de Hollandsche pers, die jaren lang haar lezers prikkelt door alles wat maar in eenig verband tot den Inlander staat te bespotten en te kleineeren, een „steunpilaar" van de maatschappij wordt genoemd. Het blad wijst er op dat vele Indonesiërs Hollandsche kranten lezen, maar wat de Ind. pers zegt, komt niet tot de Hollandsche gemeenschap of wordt zoo aangevuld en verminkt dat men de ware toedracht niet te lezen krijgt. Nu zijn er Indonesiërs die een Hollandsch blad geven, maar de *Oetoesan* vindt het niet noodig om bij de Europeanen te gaan bedelen om toch maar onze stem te vernemen: willen zij die hooren, dan moeten zij onze taal maar aanleeren. Het is anders wel prettig Hollandsch journalist te zijn: hij behoeft zich om de gevolgen van wat hij schrijft niet te verontrusten.

De *Pewarta Deli* van 6 Februari zegt dat tot nu toe de kolonisatie der Javanen naar Sumatra steeds als een mislukking beschouwd wordt. Men wijt dit aan het gebrek aan aanpassingsvermogen bij den Javaan en vraagt wat het objectieve nut van de kolonisatie is. Vooral voor de Oostkust, waar men moeilijk vrije koelies kan krijgen, is de kolonisatie, mede in verband met de plannen tot afschaffing der poenale sanctie, een punt van groot belang. Het koelievraagstuk moet thans opgelost worden. De ondernemers moeten nu met de Regeering samenwerken. Door de kolonisatie zijn gebaat de ondernemers, de Javanen en de Regeering. In theorie is dit heel mooi, maar de praktijk is niet bevredigend. De ondernemers zijn niet tevreden over het resultaat der kolonisatie. De redactie heeft nu zelf eens een kijkje genomen bij de kolonisten te Pematang Bandar. Deze hebben het daar best naar hun zin en het uitgegeven geld voor irrigatie en voorschotten acht de redactie niet weggegooid. Alleen wenschte zij wel dat men den kolonisten de voor-

deelen van coöperatie leerde. De vrees der ondernemers is nu dat de Javanen liever voor zich zelven dan voor de ondernemingen zullen willen werken, nu ze het goed hebben. De Regeering moet hier niet letten op de winst van één seizoen, doch op die voor de toekomst. Niet de rentabiliteit der ondernemingen doch de tevredenheid en het welzijn van Kromo moet bij de kolonisatie op den voorgrond treden.

De *Bintang Timoer* van 12 Februari e.v. bevat eenige merkwaardige artikelen in verband met een verzoek dat de Regeering aan Dr. Soetomo en een ander zou gedaan hebben om het lidmaatschap van den Volksraad te aanvaarden en dat door de betrokkenen afgewezen zou zijn.

Volgens mededeeling in het nummer van 12 Febr. ontving het blad van het Soerabajasch blad *Soeloeh* Ra'jat Indonesia het telegrafisch bericht: „.... Het verzoek van de Regeering aan Dr. Soetomo om het lidmaatschap van den Volksraad te willen aanvaarden en ook aan een der bestuursleden van de Persatoean Bangsa Indonesia (vroeger de Ind. Studieclub), is onder dankzegging geweigerd, omdat het vonnis over de P. N. I.-leiders het rechtsgevoel van het grootste deel der Inheemsche bevolking niet bevredigt". Daar het bericht afgezonden is door iemand van de Studieclub, ziet de redactie geen reden om aan de juistheid er van te twijfelen. Deze politiek van de Regeering zal voor de blanke pers aanleidnig zijn om den G.G. ook hierover aan te vallen. Het blad betreurt ten zeerste deze publicatie door de *Soeloeh R. I.*, ook al is het „qua organisatie" te begrijpen; het blad zelf zou het nooit hebben opgenomen, als de S. R. I. het niet reeds bekend had gemaakt, want het weet wat 't voor de Regeering beteekenen zal wanneer de blanke pers een en ander gebruikt als wapen tegen het beleid van de regeering van Mr. Jhr. A. C. de Graeff, die wederom getracht heeft samenwerking te krijgen van de Studieclub. De weigering van Dr. Soetomo van het *vertrouwelijke* aanbod had ook vertrouwelijk moeten zijn gedaan, doch nu is het in het officieel orgaan wereldkundig gemaakt en dat betreurt de *Bintang Timoer* in verband met de mogelijke gevolgen.

In hetzelfde nummer deelt de redactie mede, aan den heer Soetomo geseind te hebben: „Betreurt afwijzing regeeringsverzoek lidmaatschap Volksraad aangezien daardoor plannen evenwicht Volksraad in duigen vallen" en licht zij hare bedoeling nader toe om in het volgende nummer den juisten tekst van het door haar ontvangen Holl. telegram op te nemen en het antwoord van den secretaris der P. B. I. (Studieclub) op haar eigen, evengenoemd, telegram aan Dr. Soetomo ontvangen, dat luidde: „Dank, geweigerd omdat beslissing Landraad Soekarno niet bevredigt". De redactie der *Bintang Timoer* concludeert uit dit antwoord, dat Dr. Soetomo dus van een en ander afweet, in alle geval na de ontvangst van B. T.'s telegram en dat de juistheid van de mededeeling, dat de Regeering het aanzoek heeft gedaan, niet weersproken is. Zij stelt daarnaast de Aneta-mededeeling, dat een dergelijk aanzoek nooit is gedaan en zegt dat het wel te begrijpen was dat een tegenspraak zou volgen, want voor een Regeering bestaat voor zulke dingen geen officieele weg, men heeft in de politiek andere wegen en daarom ook betreurt de redactie de handelwijze der P. B. I. Deze stem, welke de opinie der studieclub over de P. N. I.-zaak geopenbaard heeft, zal van groote beteekenis zijn in de wereld der politiek. Men zal nu bij de sana-partij beter beseffen dat de P. N. I.-zaak niet de zaak is van Soekarno c.s. alleen, doch een nationale zaak, zooals door den heer Soeroso in den Volksraad naar voren is gebracht.

In het nummer van 16 Februari wordt in een nader artikel over deze kwestie nog vermeld, dat de redactie een telegrafisch bericht van den redacteur der *S. R. I.* ontving waarin gezegd wordt dat „het openlijk bedanken voor het lidmaatschap van den Volksraad, onder verwijzing naar het artikel in de S. R. I. niet bedoeld is als een verkrachting van een vertrouwelijk gesprek, doch als een bewijs van sympathie in de P. N. I.-zaak en als gevolg een uiting van nationaal gevoelde pijn".

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

No. 37, van 14 Maart: Het Algemeen Landbouw Pensioenfonds, door M. A. J. Kelling. — De ontwikkeling der Ned.-Ind. theecultuur en het resultaat der restrictie, door C. (de geweldige stijging blijkt uit het feit dat van 1921 tot 1929 de aanplant toenam van 113040 H.A. tot 157917 H.A. en de productie van 32,3 tot 71,6 millioen K.G.) — De achteruitgang van de pepercultuur op Sumatra's Westkust, door S. M. Latief (slot). — Kleinlandbouw in Ned.-Indië, door Tani (III.)

No. 38 van 21 Maart: Het Algemeen Landbouw Pensioenfonds, door M. A. J. Kelling (vervolg). — Een nieuw en probaat middel tegen ratten en muizen (n.l. „Red-squill"- poeder bereid in Amerika, uit Urginea maritima, dat is de zee-ajuin. Het Amerik. dep. van landbouw der V.S. gaf er over uit „Leaflet" no. 65 van Januari.)

Tijdschrift voor Economische Geographie

No. 4, van 15 April: De voorloopige uitkomsten der volkstelling op Java en Madoera, door mr. S. Cohen Fzn. — Pontinianak. Zijn economische beteekenis, door G. L. Uljée (stichting- achterland- de verbindingen- de haven- de plaats-conclusies. De cultuur van de toekomst is de bevolkingsrubbercultuur.)

De Hollandsche Revue

van 15 April no. 8: De Nederlandsch—Amerikaansche wetenschappelijke expeditie naar het Nassaugebergte van Centraal Nieuw Guinea 1926, door R. Posthumus.

De Indische Cultures (Teysmannia)

No. 6, van 16 Maart: Goudkust—Cacaokust. (Volgens den schrijver G. Kreuger in het A. H. leverde deze kust zulk fijn en zuiver goud op, dat een sovereign (pond sterling) daarvan geslagen 21 shill. waard was. De aldus verkregen ponden ontvingen den naam van guineas, daar de goudkust ook wel de kust van Guinea genoemd werd.)

De Indische Mercuur

No 16 van 22 April: Sinaasappelen in Suriname, door K. van der Veer (Berichten v.d. afd. Handelsmuseum van de Kon. Ver. „Koloniaal Instituut" no. 62 (na al wat erover is geschreven door de heeren Liems en Tomson bevat het artikel niet veel nieuws. Ook deze schrijver stemt er mede in, dat de Surinaamsche sinaasappel door zijn overvloedig aangenaam smakend sap geschikt is voor de Europeesche markt maar dat er geen voldoende geoutilleerde inrichting in Suriname is om sinaasappelen te sorteeren, te reinigen en te verpakken en de bevolking scholing mist. De schrijver draagt blijkbaar geen kennis van de lezingen der heeren Liems en Tomson welke in de verslagen van het Indisch Genootschap verschenen zijn. Verg. van 17 Dec. 1930. Er wordt althans geen melding van gemaakt).

De Indische Post

No. 13 van 28 Maart: Wat er gebeurde in 1930 in Suriname op petroleumgebied? (een beschouwing in aansluiting met de artikelen in de I. P. van 8, 15 en 22 Maart 1930 (zie K.W. 17, 24 April en 1 Mei 1930.) Schrijver stelt vast: A. dat de werkzaamheden van The Sur. Oil Cy., het Para Oil Syndicate en den heer Filipovich over 1931 moeten worden afgewacht. B. dat er voor 1931 geen kans bestaat dat het Gouvernement een begin maakt met het oprichten van een mijnbouwkundigen dienst. C. dat er tevens zeer weinig kans is dat 1931 een definitieve en bevredigende vergunning- en concessieverordening voor petroleum brengt. D. dat het Gouvernement zijn politiek van niet-bevordering van initiatiefnemers inzake petroleumexploratie voortzet, door verordeningen te ontwerpen waardoor zoo'n initiatief reeds vooruit zwaar wordt belast. E. dat indien nog eens een in Suriname een petroleumnijverheid zal ontstaan, deze er dan niet gekomen zal zijn *dank zij het wijze Gouvernementsbeleid*, echter *niettegenstaande dat beleid*. Hiermede kan het Bestuur het in Suriname voorloopig doen.)

Indisch Militair Tijdschrift

No. 3: De luchtstrijdkrachten voor Tarakan en Balikpapan, door E. T. Kengen, kapitein-vliegenier.

De Indische Verlofganger

No. 37 van 17 April: Japansche Huishoudsters, door S. Kalf (Indisch decorum vond het woord huishoudster uit voor inlandsche vrouwen, die in eene andere en intiemer verhouding stonden tot den Europeeschen werkgever dan eene huishoudster in Nederland. In Indië onderscheidde de Japansche huishoudster zich vaak boven de Javaansche, door grootere intelligentie, toewijding, zin voor orde en netheid, spraakzaamheid, vriendelijkheid, bevalligheid, enz.)

Inter-Ocean

Maart 1931: Old Bantam and its Monuments, door V. I. van de Wall (fraaie foto's, ook van Nederlandsche herinneringen van het voetspoor onzer vaderen verluchten dit artikel van een zoo bij uitstek deskundige). — Kota-Gedeh, door Line van Suchtelen—Leembruggen. — Fishing in Tropic Seas, door R. Cardwell. — Twin Mountains of East Java (Ardjoeno en Welirang), door Horatio. — The Isle of Nias, door Brinio.

Landbouw en Veeteelt

No. 18 van 15 Maart: Naar succesvol kippenhouden in Indië, door Th. H. Buys. (slot) (Schrijver ziet de toekomst van een pluimveebedrijf in Indië met vertrouwen tegemoet, maar dan ook alleen bij een goede opzet, goede selectie, prima verzorging en dus dito voedering der dieren).

Locale Belangen

Afl. 6, van 16 Maart: De Decentralisatie van Bestuur in den Volksraad, door Rückert. Is het college van gedeputeerden bevoegd om besluiten van den regentschapsraad ter wijziging aan den regentschapsraad terug te zenden?, door R.

Mededeelingen van „De Handelsvereeniging te Medan"

No. 5 van 15 Maart: Onze groote cultures in 1930 (Niet alleen worden aanplant, productieve aanplant en productie behandeld, maar ook de verdeeling naar de nationaliteiten zoo goed mogelijk doorgevoerd). — De volking van het Gewest. — De voortgang der depressie.

No. 6 van 31 Maart: De bestemming van onze uitvoeren.

L'Oltremare (Rome)

Januari: Le Indie Olandesi come fattore politico, door P. D'A Orsini di Camerota (Tijdschrift van het Italiaansch Koloniaal Instituut.)

De Planter

van 26 Maart, no. 479 behandelt Een belangwekkende jurisprudentie omtrent Art. 6 A.R. (het gaat om de verplichting van den werkgever in geval van ziekte of ongeval van den assistent, *zonder daarvan den assistent de kosten in rekening te brengen.)*

De Rijkseenheid

van 22 April, no. 30: „Vitale belangen" „Indianiseering?" (de redactie doet de vraag, of dit middel niet erger is dan de kwaal. Indië kan de leiding van Nederland niet missen. Indianiseering zou die leiding maken tot een naam zonder inhoud. Nederland tot een koetsier zonder leidsels, maar met verantwoordelijkheid voor den goeden gang van het voertuig.) — Bevoegd oordeel (over de motie van 30 November 1930 door de ambtenaren van het B.B. aangenomen inzake de wenschen voor herziening der positie van die ambtenaren op Java). — Creolenbrieven, VI.

De Stuw

No. 6: van 15 Maart: De organisatie van de Indische Regeering 4. — Het eerste noodige, door H. Kraemer (schrijver pleit niet voor „verinlandsching", maar voor een schoolpolitiek die krachtdadig de geestelijke en sociale mobiliseering van „het gewone volk" nastreeft. De „intellectueelen" zijn de noodzakelijke voorloopers, maar niet de brengers van den nieuwen tijd.) — De hervorming van het strafprocesrecht en de rechtspraak in burgerlijke zaken, door B. ter Haar Bzn.

West Indische Gids

April: On the Provenience of the Portuguese in Saramacca Tongo, door Melville J. Herskovits— Deporté's in Suriname, door C. K. Kesler (tijdens het bewind van Gouverneur Friderici). — Geschiedenis van de Nederlandsche Bovenwindsche eilanden in de 18de eeuw, door prof. dr. L. Knappert. Hoofdstuk V. (kerk en school). — Lucien Wolf en de Joodsche kolonisatie in West-Indië, door Fred. Oudschans Dentz (het privilege dat Wolf in de Egerton M.S.S. no. 2395 fol. 46 ontdekte, bleek na een nauwkeurig onderzoek de vertaling te zijn van een Hollandsch document.

Suriname

Verschenen is het Voorloopig verslag der Eerste Kamer over het wetsontwerp tot vaststelling van de Surinaamsche begrooting voor 1931.

Daar het officieele verslag ons nog niet heeft bereikt, ontleenen wij aan de N. R. Ct. van 24 April, Ocht. bl. B het volgende:

Vele leden waren van oordeel, dat de toestand in Suriname steeds ongunstiger wordt, geheel afgezien nog van de crisis. Te meer deed het hun leed te moeten verklaren, dat naar hunne vaste overtuiging de regeering den ernst der huidige situatie niet voldoende beseft. Zoo is b.v. reeds jarenlang aangedrongen op mechanisatie van den grooten landbouw. Degenen echter, die verwacht hadden, dat nu op deze begrooting een bedrag tot bevordering dier proefnemingen zou zijn uitgetrokken, zijn teleurgesteld. In plaats daarvan wordt de noodzakelijkheid bepleit van een rustigen opbouw van het gewest. Het kwam den leden, hier aan het woord, evenwel voor, dat het thans weer al te rustig gaat.

Het spreekt vanzelf, dat de minister, die uiteraard het grootste deel van zijn aandacht aan Nederl.-Indië moet wijden, minder tijd voor Suriname beschikbaar kan stellen. In verband hiermede zijn dan ook stemmen opgegaan voor de instelling van een afzonderlijk departement van West-Indische zaken te bepleiten. De leden, hier aan het woord, betwijfelden, of voor een zoo ver gaanden maatregel wel voldoende aanleiding bestaat, doch wel achten zij het noodzakelijk, dat aan het ministerie van koloniën een hoofd-ambtenaar werkzaam is, die zich — zij het dan onder den verantwoordelijken bewindsman — geheel met de Surinaamsche zaken bezig houdt en die te dien aanzien groote vrijheid van beweging bezit.

Andere leden zagen in den slechten gang van zaken in Suriname een bewijs van onze onmacht. Vele leden kwamen hiertegen op. Zij herinnerden eraan, dat het gewest in vroegere tijden zeer welvarend was en waren van oordeel, dat voorspoed op den duur niet zou uitblijven, mits van de zijde der regeering met doortastendheid worde opgetreden.

Grensregeling. Gevraagd werd, hoe het staat met de oplossing van de grenskwestie tusschen Suriname en Britsch-Guyana, met name met de onderhandelingen tusschen de Nederlandsche en de Britsche regeering te dier zake. Het wordt nu hoog tijd, dat daaraan een einde kome. *)

Waterleiding. Verscheidene leden brachten wederom de kwestie der waterleiding ter sprake. De minister heeft bij de behandeling van het wetsontwerp tot wijziging en verhooging van het XIde hoofdstuk der rijksbegrooting voor 1930 verklaard, dat eerst de prise d'eau wordt aangelegd en dan onderzocht zal worden of de waterwinning voldoende zal zijn. Bij die gelegenheid werden reeds bedenkingen geuit tegen zulk een gang van zaken. Men vroeg inlichtingen hoe de situatie thans is en of nog verder iets is gebleken van het al of niet gelukken der waterwinning daar er berichten in de Surinaamsche bladen rondgaan, waarin wordt verklaard, dat er niet voldoende water zal zijn.

***

In ons vorig nummer ontleenden wij aan *„De West"* de mededeeling dat, bij de keuring van Liberia koffie, bereid volgens het procedé Fernandes, aan de aanwezigen Surinaamsche Abica, Santoskoffie en Surinaamsche Liberia te proeven werd gegeven, *zonder vermelding welke soort werd opgediend.* Eenstemmig waren alle aanwezigen van oordeel dat de koffie van de fabriek-Fernandes de beste van smaak was.

Zou het niet op den weg liggen van de Handelsafdeeling van het Koloniaal Instituut om de koffiemakelaars, die aan de Surinaamsche Liberia — misschien niet geheel onverdiend — zoo'n slechten naam hebben gegeven, voor een zelfde proefneming bijeen te roepen?

***

Wij hebben hier ter plaatse meermalen gevraagd waarom men zich in Suriname niet toelegt op de teelt van de castor-olie plant, die o.a. in het district Coronie in het wild groeit of verwilderd is.

Nu lezen wij in de N. R. Ct. van 22 April, Av. bl. D, dat te Dordrecht pogingen worden gedaan om te komen tot oprichting van een smeeroliefabriek (castor-olie). Een fabriek, die zich in het bijzonder met het maken van castorolie bezighoudt, bestaat in ons land nog niet. De heer P. A. Rijsdijk, oud-directeur der Zwijndrechtsche Oliefabrieken, zal belast worden met de leiding der nieuwe zaak, waarvan de naam zal zijn: naamlooze vennootschap Dordrechtsche Oliefabrieken.

Zou het niet op den weg liggen van den leider der nieuwe onderneming zich in verbinding te stellen met het Departement van den landbouw in Suriname?

***

Aan *„De West"* van 24, 27 en 31 Maart ontleenen wij de volgende berichten:

De heer Blokland, die zijn boringen naar drinkwater op Coronie voltooid heeft, zal weldra een aanvang maken met boringen naar water op de suikeronderneming Mariënburg.

***

Ongeveer een half jaar geleden heeft prof. Stahel als zijn vermoeden uitgesproken, dat de zeefvatenziekte (der koffieboomen) veroorzaakt werd door een Flagellaat, welke hij kon isoleeren.

De proef op de som zou moeten worden geleverd door infectieproeven, die onmiddellijk in gang werden gezet.

In een door de Surin. Landbouwvereeniging gehouden vergadering heeft prof. Stahel medegedeeld, dat de infectieproeven geslaagd zijn, daar verscheidene der kunstmatig geïnfecteerde planten hevig door de ziekte zijn aangetast.

***

De correspondent te Brussel schrijft aan de N. R. Ct. van 18 April, Ocht. bl. C.:

De lezing, over Suriname en Curaçao, van prof. dr. J. G. Sleeswijk, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, ingericht in de conferentiezaal van „La Lampe Philips", aan de Anderlechtschestraat alhier, door de Nederlandsche Kamer van Koophandel, mocht zich in een buitengewoon groote belangstelling verheugen.

Van de legatie waren aanwezig: jhr. mr. van den Berkhof van Kockengen, gezantschapsattaché en de heer Doorman, kanselier, terwijl ook consul jhr. G. van der Maesen de Sombreff en vele voorname Nederlandsche en Belgische leden van de Kamer van Koophandel zich in de overvolle zaal bevonden.

De door licht-beelden afgewisselde lezing werd met gespannen aandacht gevolgd, waarna voorzitter Springer, die den knappen spreker had ingeleid, hem, onder luid handgeklap van het zeer voldane gehoor, den dank van allen overbracht.

Tijdens de pauze boden de steeds zoo bijzonder gastvrije directeur der Philips-bedrijven in België en mevr. Vink den spreker en alle aanwezige Nederlanders en Belgen een thee aan.

*) In het Voorloopig Verslag staat nog:
„Na de uitspraak van het Perzische scheidsgerecht van 1899 heeft onze Regeering aan de Britsche te kennen gegeven, dat zij de New River als de voortzetting der Corantijn beschouwt. Neemt de Regeering ook nu nog dat standpunt in? En wat is de houding der Britsche Regeering daartegenover?"

Curaçao

Het voorloopig verslag suppletoire begrooting 1931.

Dit staatsstuk is in mineur gesteld. De raad wenscht een verder doorgevoerde bezuiniging. De politiek van huizenbouw voor ambtenaren wordt afgekeurd. De politie wil men terugbrengen tot 150 man, te meer nu duizenden vreemdelingen inmiddels vertrokken zijn. Drie officieren en twee hoofdinspecteurs maakt het corps topzwaar. De raad maakt bezwaar tegen de aanstelling van een landbouwkundige op de bovenwindsche eilanden, omdat de gezaghebber als zoodanig onderlegd is. De meeste leden achten het principieel onjuist, dat gelden voor kerkbouw, onderhoud en herstel, worden beschikbaar gesteld, maar tegen het aangevraagde bedrag van *f* 7000 zal men zich ditmaal niet verzetten.

Scheepvaart.

Het aantal stoomschepen, in Jan. binnengevallen, was 412, d.i. 59 minder dan in Jan. 1930, dat der zeilschepen 128, 24 minder.

Curaçaosche bank.

Blijkens de verkorte balans over Februari 1931 had de bank ruim *f* 75.000,— uitstaan aan nijverheids- en handelscredieten.

Een curiosum!

Bij Van Huffels antiquariaat kochten wij onlangs „Specimen iuridicum inaugurale, sistens doctrinam codicis civilis de iusiurando, quod pars parti in iudicio defert, quod.... publico et solemni examini submittit Jacob Bennebroek Gravenhorst, ex insula Curaçao", m. a. w. het op 29 October 1824 te Utrecht verdedigde academisch proefschrift in de rechten van Mr. J. B. Gravenhorst, die het bracht van commissaris van politie tot president van de rechtbank in Curaçao.

Inkrimping.

De *Amigoe* verneemt, dat de C. P. I. M. met bezuinigingen voortgaat. Het aantal employé's zou tot 250, dat der werklieden tot 1500 worden verminderd. Het blad beveelt daarom aan, dat de gouverneur ter bestrijding van de werkloosheid, de uit te voeren werken niet te zeer beperke onder drang van den Koloniale raad.

Gesnapt!

Met het s.s. Magdalena kwam 13 Maart l.l. een Venezolaan, N. F. Bolivar, op Curaçao. De recherche herkende hem als een der opstandelingen van 8 Juni 1929. Hij had op het gouvernementsplein op wacht gestaan. Omdat hij geen bestaansmiddelen had, is hij uitgezet.

Saba's en St. Eustatius isolementen.

Wat deze eilanden dringend noodig hebben, zijn radio-installaties, zend- en ontvangtoestellen. Bij de aanvullende begrooting voor 1930 is voor dit doel *f* 8000,— toegestaan. De bedoeling was dus nog in dat jaar een en ander uit te voeren. Tevergeefs zien wij telkens de bladen er op na, maar nòg schijnen deze eilanden geïsoleerd van de buitenwereld. Laat men dit werkje nu eens spoedig ter hand nemen, opdat men ginds niet weer zoo den orkaantijd behoeft tegen te gaan.

Bene meritus!

Wij vernemen, dat de heer G. A. F. Hellmund zijn ontslag zal vragen, wellicht reeds heeft gevraagd, als griffier van het Hof van justitie. Een ambtenaar met een grooten staat van dienst gaat met den heer Hellmund heen. In het bijzonder zullen niet velen zich het hof zonder dezen griffier kunnen voorstellen. Meer dan twintig jaren bekleedde hij dit ambt. En met eere!

Het is welicht overbodig er op te wijzen, dat het aanbeveling verdient, de open gevallen plaats te doen bezetten door een meester in de rechten.

Uit den Verren Vreemde

Marokko'sche hooge commissarissen.

Tot de moeilijkheden, waarvoor het nieuwe republiekeinsche bewind in Spanje zich geplaatst vindt, behooren de beslommeringen, die Marokko'sche hooge dignitarissen veroorzaken.

Generaal Berenguer, die als dictator-leider van de Spaansche politiek niet gelukkiger is geweest dan zijn voorganger Primo de Rivera, achtte 't eerst verstandig, toen koning Alfons XIII de regeermacht in handen van de revolutionnaire leiders overgaf, het land te verlaten. Hij begaf zich naar Portugal. Maar daar kwam de generaal tot het zelfverwijt, dat hij als soldaat toch niet had mogen er-van-door gaan en hij overtuigde zichzelf, dat hij weer naar Madrid behoorde terug te keeren. Aldus is geschied. Hij meldde zijn aanwezigheid aan de nieuwe regeering, deze uitnoodigend te zijner berechtiging de maatregelen te nemen, die zij noodig zal achten. De kranigheid, die hierin kan worden gezien, werd

door de regeering volstrekt niet gewaardeerd. De generaal heeft namelijk nog een zondenregister, dat hem door de republikeinsch gezinden en door de bevolking zwaar wordt aangerekend. Hij was de opperbevelhebber van de Spaansche troepen, die het pijnlijksche echec geleden hebben, dat in de aan treurige gebeurtenissen zoo rijke perioden der Marokko-débacles te boeken is geweest. Men zal zich herinneren hoe die grootsch opgezette campagne van Anoeal begon met een reeks overwinningen. Door het succes verblind liet de opperbevelhebber de troepen in korten tijd tot diep in het land vooruitrukken. Daarbij werd verzuimd de gemeenschap en de veiligheid in de doorgetrokken streek te verzekeren. Plots dook de Marokko'sche vijand tusschen en achter de troepen en bezettingen op, met het gevolg, dat de overwinning veranderde in de smadelijke nederlagen van Anoeal en Arruit. Duizenden vielen als slachtoffer, duizenden werden krijgsgevangen gemaakt.

Generaal Berenguer heeft zich hierover te verantwoorden gehad voor een militaire rechtbank. Men heeft beweerd, dat 't door 's konings invloed is geweest, dat toen geen veroordeeling gevolgd is. De vriendschap en het vertrouwen van den vorst in Berenguer bleven ongeschokt. De generaal heeft, wij brachten 't reeds in herinnering, daarna zelfs de hoogste positie in den lande bekleed. Onder de bevolking is een wrok tegen hem blijven bestaan. Indien de regeering thans besluit om hem als beschuldigde voor den rechter te brengen, dan kan de Marokko-geschiedenis niet buiten het geding blijven en men heeft in Madrid genoeg andere zaken aan het hoofd, om die oude kwestie liefst maar begraven te laten. Wel zou men den generaal alleen ter verantwoording kunnen roepen voor hetgeen hij als leider van de staatszaken heeft gedaan en voor zijn aandeel in de bloedige onderdrukking van de Jacagebeurtenissen ,maar 't een zal niet van 't ander te scheiden zijn en liefst had men den generaal in zijn vrijwillige ballingschap zien blijven.

Een andere generaal, wiens naam dezer dagen veel is genoemd, is de hooge commissaris in Marokko, Jordana. Na den val van het koningschap beweerden eenige bladen, dat deze generaal zich niet naar den loop der gebeurtenissen te Madrid zou voegen, doch Marokko voor den koning zou willen behouden. Wat er waar moge zijn geweest in dit gerucht, generaal Jordana heeft spoedig ingezien, dat men stond tegenover een door den koning zelf genomen besluit, terwijl ook niets waarborgde, dat de Spanjaarden en de inboorlingen in Marokko zich tegen de republiek zouden willen verklaren. Jordana kreeg ontslag en hij ging heen. Zijn aanhouding in Spanje wordt gemeld. Er zal dus wel een berechting volgen.

Madrid had een burger als zijn opvolger aangewezen. Deze, de heer Teodomiro de Aguilar, voormalige gedelegeerde van Spanje in Tanger, ging op reis naar zijn nieuwe bestemming. Te Algesiras (in Spanje nog) aangekomen, vernam hij dat de republikeinen in Marokko volstrekt niet waren ingenomen met zijn benoeming en hem bij aankomst een warme ontvangst bereidden, die dit misnoegen buiten twijfel zou stellen. Onder die omstandigheden oordeelde de hooge commissaris het beter maar van de verdere reis af te zien. Ook hij keerde naar Madrid terug en meldde zich bij de regeering. Men heeft de keuze daarna weer op een militair gevestigd. Generaal San Jurjo is tot hooge commissaris benoemd.

Intusschen is 't in Marokko toch tot botsingen tusschen republikeinen en beslist-monarchaal gezinden gekomen. Marokko bezorgt dus wel soesah aan de nieuwe regeering, en veel hangt af van de persoonlijke bekwaamheden en hoedanigheden van den hoogen commissaris.

Een te behartigen raad.

Een groot aantal inwoners van koloniale gebieden komt naar Parijs om er het levend element van de koloniale tentoonstelling te worden. Geel, bruin, rood, zwart zal in rassen uit alle deelen van de wereld vertegenwoordigd zijn, maar ook in alle graden van ontwikkeling. In *La Dépêche Coloniale* (16 April) wijst Albert de Pouvourville op het gevaar, dat deze vreemdelingen onder verkeerde invloeden zullen komen, die te betreuren ernstige gevolgen zouden kunnen hebben. De hierin opgesloten waarschuwing bevat o.i. een verstandigen raad, die ook ter harte is te nemen door hen, aan wie de leiding van de Nederlandsche afdeeling is toevertrouwd. Hij schrijft:

„Des tireurs de pousse-pousse, des porteurs de palanquins et de filanjanes, des soldats et des policiers, des garçons de restaurant, des employés et même des lettrés, et même des danseuses. Qu'avons-nous préparé pour les reçervoir?"

Dan zet hij uiteen, dat hij bij het stellen van deze vraag, niet zoozeer het oog heeft op de huisvesting en materieele verzorging, dan wel op de moreele zijde van de kwestie. Hij brengt in herinnering dat, door gebrek aan voorzorgen en waakzaamheid van andere zijde, de socialisten en communisten zich tot leiders en opvoeders hebben kunnen maken van de jonge lieden, die uit de verre landen naar Frankrijk kwamen, hij ziet hierin de voornaamste oorzaak van de communistische agitatie, die Indo-China in groote ellende gedompeld heeft.

Zullen wij, zoo vraagt hij, de raddraaiers andermaal vrij spel laten? Zullen wij hen die goedaardige jongens hier laten maken tot naïeve anarchisten, die, in hun land teruggekeerd, predikers zullen worden van omwenteling en wanorde? Hij zegt te weten, dat socialistische en communistische groepen thans in onderlingen wedijver reeds ijveraars hebben aangewezen om de vreemdelingen tot wegwijzers en voorlichters te zijn. Deze zullen te Marseille met hun werkzaamheid beginnen, zullen de vervreemden te Parijs tot gidsen en raadgevers zijn. De slachtoffers zullen zonder het zich bewust te zijn doortrokken worden met de leerstellingen van Marx en Lenin.

Hiertegen is slechts één middel toe te passen, zegt de Pouvourville: d.i. zelf te doen datgene, wat de communisten gereed zijn te doen, hetzelfde, maar in tegenovergestelden zin. De aankomenden ontvangen, ze vasthouden, ze in de goede richting houden, ze niet loslaten, ze geen oogenblik prijs geven aan de verlokkingen, die van vele zijden komen en aan de verderfelijke inblazingen van de slechte herders.

Wij weten niet in hoever voor de inboorlingen, die uit onze Oost en West naar Vincennes komen, maatregelen getroffen zijn in den geest van het door den heer de Pouvourville bedoelde. Wel is 't ons bekend, dat er aan gedacht is te zorgen, dat de eerste indruk bij aankomst goed kan zijn, ook zijn voorzieningen getroffen voor alles wat het materieele betreft, maar 't gaat in deze om iets anders. Om alles wat te doen is naast en buiten de huisvesting, de verpleging, de verzorging van voeding en kleeding. Om de zekerheid, dat de vertegenwoordigers, die uit Indië naar Europa gehaald zijn, niet als politiek- en moreel vergiftigden naar hun land zullen terugkeeren. Om den waarborg, dat wij niet om het succes van een tentoonstelling van enkele maanden de kans aanvaarden van een onheil van grooten omvang en van langen duur.

Is voor de velen, die de Nederlandsche afdeeling zullen bevolken, georganiseerd en verzekerd, het niet-loslaten van de aankomst tot het weer vertrekken, het geen oogenblik vrij spel geven aan roode verlokkingen en inblazingen?

Allen, die bemoeienis hebben met onze Parijsche afdeelingen, zullen zich deze vraag stellen. Indien het antwoord niet beslist en stellig positief is, kome men er vooral niet toe om de verantwoording voor rekening van een ander te stellen. De regeering zegge niet: dat is de zaak van het tentoonstellings-comité. Het comité zegge niet: het is de zaak van de regeering. Het comité wachte niet totdat de regeering in Nederland of in Indië zich t.z. zal laten hooren. Het is een uiterst moeilijke taak, en toch moet worden gestreefd naar het verkrijgen van den meest volledigen waarborg.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Den Haag.

Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Excursies, uitgaande van de Afdeeling 's-Gravenhage van de Vereeniging „Oost en West".

Leden en Begunstigers(sters) van de Vereeniging Oost en West en hunne familieleden wordt medegedeeld, dat door het Bestuur van de Afd. 's-Gravenhage gelegenheid wordt gegeven tot het maken van een 8-daagsche excursie van Den Haag naar Parijs v.v. 2e klasse spoor, waarvan de reissom ± *f* 100.— zal bedragen. Het juiste bedrag zal nog nader worden bekend gemaakt.

Leden van de Vereeniging Ambt. B. B. in Ned.-Indië met hunne familieleden kunnen desgewenscht op tevoren vermelde voorwaarden aan deze excursies deelnemen.

Men gelieve voor het vormen van reisgezelschappen van ten minste 25 en ten hoogste 30 personen, zich zoo spoedig mogelijk schriftelijk op te geven, onder duidelijke vermelding van naam, adres, aantal personen en familierelaties (echtpaar, broer, zuster; dit in verband met het reserveeren van kamers) bij den Secretaris van de Afd. 's-Gravenhage, Jacob Hopstraat 12 alhier.

Vermoedelijke eerste tocht op Donderdag 18 Juni e.k. en verder om de 14 dagen bij voldoende deelname.

Programma.

Achtdaagsche Reis 2e klasse spoor van Den Haag naar Parijs v. v.

1ste dag, Donderdag.

Vertrek van Den Haag, Station H. S. M. ± 10 uur v.m. of 16.20 uur n.m. Aankomst Parijs resp. 17.10 of 23.40 uur. Zoo noodig met auto naar het Hotel. Installatie. Diner eventueel in Hotel of Restauratiewagen. Logies.

2de dag, Vrijdag.

Na het ontbijt per metro of andere gelegenheid naar de Koloniale Tentoonstelling. Lunch aldaar. Terug naar hotel. Diner en Logies.

3de dag, Zaterdag.

Gelijk aan tweeden dag.

4de dag, Zondag.

Na het ontbijt per luxe-touringcar naar Versailles, waar de lunch gebruikt wordt. Bezichtiging van het Koninklijk Paleis, waar Lodewijk XIV zijn zetel had, met de Kapel, Galerie des Glaces, Slaapkamer van Lodewijk XIV. Vanuit de Spiegelgalerij geniet men een prachtig uitzicht op de tuinen met de beroemde waterwerken. Daarna bezoek aan Groot Trianon, paleis van Madame de Maintenon, opgericht voor haar door Lodewijk XIV, Museum des Voitures, langs Klein Trianon, Paleis van Marie-Antoinette naar Malmaison, Paleis bewoond door Keizerin Josephine, die hier in 1814 stierf. Terug per touring-car naar het hotel. Diner en Logies.

5de dag, Maandag.

Gelijk aan tweeden dag.

6de dag, Dinsdag.

Na het ontbijt 's morgens groote autotocht per luxe-touringcar door Parijs, langs de groote boulevards, Opera, Madeleine kerk, Place de la Concorde, Champs Elysées, groote en kleine paleizen, Arc de Triomphe, Place de l'Etoile, Graf van den Onbekenden Soldaat, Eiffeltoren, Dôme des Invalides (Graf Napoleon), Latijnsch kwartier, Notre Dame, Stadhuis, Conciergerie, Bastille.

Bij voldoenden tijd bezoek aan de voornaamste bizonderheden. Lunch in het hotel.

Na de lunch per metro naar het Louvre-Museum en bezoek aan een der grootste warenhuizen.

Diner en Logies.

7de dag, Woensdag.

Gelijk aan tweeden dag.

8ste dag, Donderdag.

Vertrek van Parijs naar Den Haag 2e kl. Spoor na het ontbijt of na de lunch. In het laatste geval des morgens vrij voor winkelen. Einde der reis.

In bovengenoemden prijs is begrepen: Treinreis 2e klas Den Haag—Parijs v.v.; Logies in 1e klas hotel; deelnemers(sters) ieder een eigen kamer; echtparen; een kamer met twee bedden; alle maaltijden in Parijs; lunch en diner te Parijs met inbegrip van wijn, bier of mineraalwater naar keuze; belastingen; vervoer van en naar station, naar tentoonstelling incl. entrées; met confortabele luxe-autocar naar Versailles en door de stad; fooien; diensten overdag van een zeer ervaren en ter plaatse bekenden Hollandschen gids.

De avonden zijn vrij en kunnen naar verkiezing benut worden tot het bezoeken van de tentoonstelling of andere gelegenheden. Avonduitgangen voor eigen rekening.

Eerste Excursie (vermoedelijk 18 Juni a.s.) is afgesloten. Voor tweede excursie (vermoedelijk 2 Juli a.s.) zijn nog enige plaatsen open.

Verzoeke voor eventueele correspondentie postzegel bij te sluiten.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN,
Jacob Hopstraat 12.

Afdeeling Apeldoorn.

In Stilte heeft de heer *H. A. Schoonhoven*, tot nog toe vice-voorzitter dezer afd., zijn 70sten verjaardag willen vieren. Gedeeltelijk is hem dat gelukt — maar toch niet zóó, of het afdeelingsbestuur kwam er achter — en heeft zich gehaast te

zorgen, dat er 11 April een passende bloemenhulde was, met een felicitatie namens bestuur en leden.

Wie de lijst van de leden-aanwinst geregeld bijhoudt, zal het opvallen, dat hij daar zoovele malen in voorkomt. Maar behalve dat hij, als Jupiter, die elke komeet, welke in zijn buurt komt, bij ons zonnestelsel inlijft, iedereen in zijn omgeving tracht over te halen, is de heer Schoonhoven een zeer warm-voelend, toegewijd lid van „Oost en West", die door zijn studie, welke hij nog steeds energiek bijhoudt, door zijn beminnelijke wijze, waarop hij met menschen omgaat voor onze afdeeling van niet te overschatten waarde is.

Moge hij nog lang de gave gezondheid genieten, die tot nu toe zijn deel is geweest, tot geluk van hemzelf èn van zijn omgeving èn van onze afdeeling. Waarlijk deze zeventigjarige is voor menig veel jonger lid een beschamend voorbeeld.

Nogmaals onze hartelijke gelukwenschen.

De Secretaris,
J. C. BAARS.

Afdeeling Arnhem.

Voor onze leden trad op Zaterdag 11 April j.l. de Mia Aarwenclub met een paar éénacters in een goed gevulde Schouwburgzaal op.

Vooral nà de pauze in het stuk Orchideetje, werd zeer goed gespeeld; de krontjongclub I.O.Z.B. zorgde door bekende Indische krontjongliedjes voor de noodige afwisseling.

Door de ziekte van den leider kon een maand geleden de reeds aangekondigde uitvoering van het kunstgezelschap Ardjoena niet doorgaan, en het was het bestuur een genoegen te mogen bemerken, dat deze Indische tooneeltjes zeer in den smaak vielen.

De Secretaris.

Afdeeling Amsterdam.

De reizen naar de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Met betrekking tot de drie reizen naar de Parijsche Tentoonstelling op 15 Juni, 29 Juni en 20 Juli a.s. nog het volgende:

Nogmaals wordt er op gewezen dat de excursies te *Rotterdam* aanvangen en te *Roosendaal* eindigen. Bijzonderheden over de verschillende aansluitingen volgen t.z.t.

De American Express Comp. maakt verder bekend dat zoodra de 25ste deelnemer(ster) zich heeft opgegeven en de deposito gestort is geworden, er een loting plaats heeft. Hij of zij die het winnende nummer heeft, gaat *gratis* mee en ontvangt onmiddellijk de gestorte gelden terug.

Dit geldt voor alle drie reizen hierboven genoemd. Het winnende nummer zal na de trekking in het Kol. Weekblad bekend worden gemaakt.

Afdeeling Nijmegen.

Dinsdagavond, 21 April j.l. hield Prof. Dr. J. G. Sleeswijk voor onze afdeeling in den grooten foyer van den Stadsschouwburg een voordracht met lichtbeelden over Suriname en Curaçao. Onze voorzitter, de heer G. J. Burger, leidde den spreker met een welkomstwoord in en zeide verheugd te zijn over de talrijke opkomst en het zeer op prijs te stellen, dat ook de burgemeester van Nijmegen de heer J. A. H. Steinweg en Mevrouw Steinweg deze bijeenkomst bijwoonden. Hij bracht in herinnering, dat de zomer op komst is en dus de tijd voor het houden van lezingen en het vertoonen van films voorbij is, doch gaf de verzekering dat in de a.s. maand October weer begonnen zal worden met het geven van interessante lezingen en films, waardoor, naar hij hoopte, de belangstelling in onze vereeniging vernieuwd zal worden. Daarna begon Prof. Sleeswijk met zijn causerie. Hij wees er op dat de lichtbeelden, die vertoond zullen worden, vervaardigd zijn naar eigen fotografische opnamen. Hij is slechts een simpel amateur en verzocht hiermee wel rekening te willen houden.

Aan de hand van een kaart behandelde spreker de geografische situatie van Suriname. Suriname heeft natuurlijke grenzen n.l. de Atl. Oceaan, de rivieren Marawijne en Corantijn en in het Zuiden de waterscheiding tusschen Suriname en Brazilië. De grensregeling in het Z. en W. is echter nog steeds niet goed geregeld. De oppervlakte is 5 × Nederland, het aantal inwoners bedraagt slechts 140.000 zielen, waarvan er 45.000 in Paramaribo wonen. Alleen het kustgebied en de plantages zijn bewoond, terwijl de boschnegers en Indianen, de oorspronkelijke bewoners, zich in het oerbosch ophouden. De hoogste top van 't Suriname's gebergte bedraagt slechts 1000 M. Vanaf Paramaribo loopt een spoorlijn naar het Zuiden, naar het station Kabel aan de Suriname-rivier. Elke week gaat er één trein van Paramaribo naar Kabel. Van Paramaribo werden ons nu eenige opnamen vertoond. De stad bestaat bijna geheel uit houten huizen en maakt den indruk van een onderwetsche Hollandsche stad. De oude Protestantsche kerk, die eenige eeuwen oud is, is nog van steen gebouwd. Het straatverkeer is vrij levendig. Er bestaat wellicht op de geheele wereld geen stad, waar zooveel verschillende rassen vertegenwoordigd zijn. Het hoofdtype van het volk is de Creool, waarmede men hier verstaat de kruising van Blank en Zwart. Voor het transport bezigt men hier karren bespannen met ezels. Paarden komen zoo goed als niet voor, terwijl de auto's ook nog zeer weinig worden aangetroffen. De vrouwen dragen hoofddoeken en verder lange kleurige gewaden. Haar luxe bestaat in het bezit van vele verschillend gekleurde hoofddoeken, die bij hoog bezoek op den grond worden uitgespreid. Alle lasten worden door haar op het hoofd gedragen. Zij hebben een zeer levendige natuur, zijn steeds in druk gesprek, waarbij sterk gegesticuleerd wordt.

De afstammelingen van de Hollandsche boeren, die in de eerste helft van de vorige eeuw zich hier vestigden, hebben in het algemeen een armoedig bestaan. De professor trof slechts één familie aan, die het nog tot een zekeren welstand heeft gebracht. Ze zijn niet bestand tegen de concurrentie van de Britsch-Indiërs, die ook in hoofdzaak landbouw en veeteelt beoefenen. Zij hebben bovendien geen afzetgebied. De professor moet dan ook ten sterkste ontraden, dat opnieuw Hollandsche boeren-families naar hier zouden emigreeren. Met den economischen toestand van het land is, zooals bekend, het treurig gesteld. Het moederland moet nog elk jaar *f* 3.000.000 op de begrooting bijpassen. De petroleum-boringen, die de laatste jaren bij Nickerie hebben plaats gehad, leveren weinig resultaat op, zoodat er weinig hoop bestaat dat door deze industrie het land tot grooteren bloei kan worden gebracht. De eenige industrie van eenige beteekenis is de bauxiet-industrie. De professor vertelde ons nu nog van een uitstapje, dat hij gemaakt heeft met den z.g. betaaltrein, d. i. een trein, die eens per maand langs de 135 K.M. lange spoorlijn loopt, en waaruit de betaalmeester het spoorpersoneel betaalt. Met dezen trein gaat ook een dokter mede, die op de verschillende halteplaatsen de zieken behandelt, die zich bij hem aanmelden. Deze trein was om 7 uur van Paramaribo vertrokken en kwam om 4 uur te Kabel aan. Van hieruit werd de reis per „korjaal" met boschnegers voortgezet langs de Suriname-rivier naar Gansé, een nederzetting van de zending van boschnegers. De professor werd hier feestelijk ontvangen, bezocht de school, waar in het Hollandsch werd onderwezen. De hoofdonderwijzer van deze school, ook een boschneger, bleek een zeer ontwikkeld man te zijn, die zijne opleiding te Paramaribo had genoten. Hij overstelpte den professor met vragen, toonde groote belangstelling voor Holland, en zeide een groot verlangen te hebben dit land te mogen bezoeken. Bij zijn afscheid zeide hij nog: „Holland zien en dan sterven".

De professor behandelde hierop nog de leprabestrijding, waarvoor 3 inrichtingen zijn opgericht. Men zegt, dat 1 % van de bevolking aan lepra lijdt. Een gelukkig verschijnsel is het, dat men de laatste jaren resultaten gehad heeft met eene bestrijdings-methode. Het gevolg hiervan is, dat men zich nu uit zich zelf voor de behandeling aanmeldt, terwijl men te voren de lijders, die zich overal verstopten, moest opzoeken.

Na de pauze werd Curaçao behandeld, een eiland, dat voor den wereldoorlog in even ongunstige omstandigheden verkeerde als Suriname. Na de vestiging van de Curaçaosche petroleum maatschappij en de oprichting van de groote olieraffinaderijen kwam dit eiland in korten tijd tot groote bloei. Willemstad werd een haven met wereldverkeer. De ruwe olie wordt in 30 tank-schepen van Venezuela aangevoerd. De productie bedraagt 21.000 ton per dag; in dezen malaise-tijd echter 12.000 ton. Deze dag-productie is even groot als die van alle raffinaderijen in N. O. I. gezamentlijk. Er zijn op Curaçao 10.000 menschen werkzaam in de petroleum, terwijl per week drie ton aan loon wordt uitbetaald. Op Curaçao wordt verder nog phosphaat gewonnen en heeft men nog een struisvogelfokkerij, die echter, nu de struisveer niet meer in de mode is, van geen beteekenis is. Op Aruba hebben zich in 1926 eenige Amerikaansche petroleummaatschappijen gevestigd, die zich snel hebben ontwikkeld, en de Cur. petr. Mij. zware concurrentie aandoen. Volgens deskundigen is de olie-voorraad bij het Maracaïbomeer zoo groot, dat minstens nog 40 jaar daar olie kan worden gewonnen.

Prof. Sleeswijk had een dankbaar gehoor en oogstte veel applaus. De voorzitter dankte hem dan ook hartelijk voor zijn gedocumenteerde voordracht.

De 2e Afd. Secretaris,
E. VERWEIJ MEJAN.

Afdeeling Bergen op Zoom.

16 April en 20 April — 't was wel een beetje dicht op elkaar, maar het kon nu eenmaal niet anders.

De eerste avond werd geopend met de bekende Planciusfilm, welwillend afgestaan door de Directie der K. P. M. en verder gevuld door het vertoonen van de film: „Hoe de „Dempo" werd gebouwd", het splinternieuwe product, dat met toestemming van de Directie der R. L. voor de afdeeling mocht gegeven worden.

Een woord van grooten dank moge hier geplaatst worden voor de groote vriendelijkheid door de bestuurderen dier beide groote lichamen getoond tegenover ons.

De eerste film had de volle aandacht van de talrijke aanwezigen, maar de belangstelling ging toch vooral uit naar „de groote boot". Niet alle leden hadden het voorrecht naar „den Oost" te varen, velen hebben (helaas!) idee over de schitterende schepen alleen „van hooren zeggen". En de anderen, die wel zoo gelukkig waren zich eens of misschien meerdere malen te kunnen laten vertroetelen aan boord? — ze hebben alle goede gaven, alle comfort, alle veiligheid aanvaard, zonder zich — misschien een enkeling uitgezonderd — ook maar even rekenschap te geven van de wording van hun luxueus tijdelijk verblijf op de groote wereldzeeën, van alle gevolgen en zorgen, die de bouw van het schip vorderde, van alle zorgen die die schitterende verpleging stelt, elken dag, elk uur opnieuw.

De film geeft een mooi overzicht van dat alles en werd met buitengewone belangstelling gevolgd, ja, gaf nog dagen daarna stof tot gesprekken waarin.... de geweldige voorraden lekkernijen in de proviandruimten niet het kleinste aandeel hadden. Een aardige omstandigheid is, dat een paar dagen na de vertooning de N. R. Ct. het bericht bracht, dat de enthousiaste passagiers van de „Dempo" hun hulde brachten aan de „Schelde" die zooiets tot stand bracht.

„Ja, dat is dat mooie schip, dat we hebben zien bouwen".

Dit gezegde, opgevangen uit anderer gesprekken, maakt verder commentaar overbodig.

Wij hadden het voorrecht onze leden de première te kunnen bieden, andere afdeelingen zullen goed doen te trachten hun belangstellenden dit mooie filmwerk te leeren kennen.

De laatste ledenavond was gewijd aan Indische vulkaan-bestijgingen, een lezing van dr. W. van Bemmelen, verduidelijkt door mooie lichtbeelden. Als naar gewoonte is bij dergelijke onderwerpen de belangstelling minder dan gewoonlijk, wat erg jammer was.

In een boeiende voordracht gaf de geleerde spreker beeld en uitleg van wording en werking van vulkanen, waarin de Krakatau, de Bromo, de Rindjani en de Merapi wel de ruimste plaats kregen toebedeeld, vooral de ramp die de laatste veroorzaakte kwam naar voren, evenzoo werd van de Kloet-ramp, die zooveel ongeluk bracht, heel wat verteld. Een prettige, leerzame avond — het slot van een aardig winterseizoen.

DE SECRETARIS.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Oranje Nassau Museum.

Verschenen is het Jaarverslag 1930 van de Vereeniging „Oranje Nassau Museum", met een hoogst waardeerend „In Memoriam", gewijd aan den overleden voorzitter, den heer mr. A. J. E. A. Bik.

Het verslag ligt op de Leeszaal, Korte Voorhout 6, Den Haag, ter inzage voor de leden.

VAN DE REDACTIE.

Redactie-bijeenkomst.

Eerstvolgende redactie-vergadering op Maandag 4 Mei a.s., 's nam. 4 uur kantoor „Oost en West", Korte Voorhout 6, Den Haag.

Rectificatie.

De heer A. Bloemsma verzoekt ons opname van het volgende:

„Door een misverstand zijn de namen van de heeren Kragt, Van Santen en Hoogenboezem komen te staan in de onderteekening van het ingezonden stuk in nummer 16 van 16 April j.l. pag. 109 onder het hoofd: „De ambtenaren en de actie tegen mogelijk noodzakelijke salarisvermindering".

J. P. LAUCEL.
A. BLOEMSMA } N. I. O. G.
B. BOUWMAN
L. v. BRAKEL, Postbond.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Ter kennis van belanghebbenden wordt gebracht, dat eenige personen door den Minister van Koloniën kunnen worden aangewezen voor de studie ter verkrijging van het diploma van landmeter, Nederlandsch-Indische richting, teneinde, na voltooiing dier studie voor eigen rekening, in 1935 te worden uitgezonden naar Nederlandsch-Indië, om daar te worden benoemd tot landmeter 3de klasse bij den Kadastralen dienst.

De studie, welke ongeveer drie jaren en vijf maanden duurt, behoort te worden gevolgd aan den Landmeterscursus, verbonden aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen (aanvang van den cursus September a.s.).

Nadere bijzonderheden vindt men in de Nederl. Sts.Crt. van 22 April 1931, nr. 77.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Ir. L. L. van Praag, tijd. ingenieur 3e kl. b. d. dienst v. d. Mijnbouw, Kruisstraat 59, Heerlen; Ir. H. Lels, ing. 3e kl. b.d. P.T.T., Laan van Meerdervoort 606, Den Haag; K. G. Eckenhausen, pred. b.d. Prot. Gemeente, Fahrenheitstraat 418, Den

Haag; mej. A. A. J. St. Vogelzang, verpleegster 1e kl. b.h. Krankzinnigenwezen, Agnietenstr. 2, Utrecht. Dr. A. B. Boelman, nijverheidsconsulent bij de afd. Nijverheid van het Depart. van Landbouw, Haagweg 145, Monster (Z.-H.); C. J. Storin, officier van gezondheid 2e kl., Warmonderweg 21, Leiden.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

S. H. Tan, waarnemend gedipl. techn. ambt. 2e kl. P. T. T., Hugo de Grootstraat 46, Den Haag; F. J. Hips, gedipl. gezaghebber b.h. B.B., Poste Restante, Den Haag; J. A. Lit, hoofdopziener b.h. Boschwezen, Oisterwijk (N.-Br.); W. Haccou, commissaris v. politie 1e kl., Gr. Hertoginnelaan 250, Den Haag; H. Knottnerus, ambt. 4e kl. bij de U. I. A., Schaldeburen (Gr.); P. de Witt, commies b.d. P.T.T., Columbusstraat 34, Den Haag; L. C. Ulrich, commies van de belastingen; van Bylandtstraat 38, Den Haag; Ch. H. de Bijl, onderopz. b.d. S.S. en Tr., Obrechtstr. 303, Den Haag; H. P. Smeets, 1e commies bij het Djatibedrijf, Assendelftstraat 20, Den Haag; J. C. v. West, wd. ref. 1e kl. bij het B.B., Borneostraat 10, Den Haag; W. F. Tichelaar, hoofdopz. b.d. Waterstaat, Schoolstraat 34, Den Haag; A. E. Gerungan, hoofdopz. b.d. Waterstaat, Groot Hertoginnelaan 105, Den Haag; F. Visser, off. v. Gez. 1e kl., Willemsparkweg 89, beneden, Amsterdam; J. C. J. van Boxtel, 1e luit. der inf., Ginnekenweg 38, Breda; G. P. C. le Clerq, 1e luit. der Mil. Adm., van Spaenstraat 27, Nijmegen; J. B. H. Willemse Geerams, 1e luit. der inf., van Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag;

P. van Geer, officier van gezondheid 1e kl., Willem Lodewijklaan 17, Den Haag; C. T. Berg, Ned. Ind. Escompto Mij., Den Haag; C. A. Celosse, idem, Deurlostraat 72 huis, Amsterdam; J. F. B. König, 2e. lt. d. inf., Nieuwer Amstel; G. G. M. Kerkkamp, 1e. lt. der inf., Rijksstr.weg H 3, Putten (Veluwe); J. A. J. Kawilarang, dir. off. van gezondheid 1e kl., Bezuidenhout 101, Den Haag; E. A. G. de Vries, 1e luit. der art., Celebesstraat 38, Den Haag; J. C. E. Gaemers, 1e luit. der inf., Westersingel 51a, Groningen; P. H. van der Meer, alsvoren, Venlo; A. Mulder, kap. mil. adm., Kettingstraat 48, Rotterdam; J. W. Stempoort, 1e luit. der inf., Prins Mauritslaan 100, Den Haag; B. van Veveren, alsvoren, Parkzicht, Domburg; J. G. M. Eastenecken, luit. kol der inf., Hollanderstraat 9, Den Haag; J. W. P. Wouters, Van Loostraat 100, Den Haag.

Met Pensioen.

J. A. v. d. Meij, commies redacteur b.d. S.S. en Tr., Goeman Borgesiusplein 49, Arnhem; J. M. A. Beek, ond. 1e kl. b.h. O.E.L., Beeklaan 510, Den Haag; A. M. Wessels, hoofdambt. ter besch. v. d. dir. v. Fin, p.a. Agentschap Ned. Handel Mij., Den Haag; A. v. d. Water, Gen.-Maj. Inf., Sweelinckpl. 46, 's Gravenhage. G. Bongers, Lt. Kol. der Inf., Regentesselaan 330, Den Haag. E. C. Stieltjes, Lt. Kol. Mil. Adm., Sneeuwbalstr. 58, Den Haag. F. C. Ziegenhardt, Olt. Mil. Adm., Oude Varkensmarkt 41, Nijmegen. W. Romijn, Olt. der Inf., Schulpweg 85, Rotterdam. G. C. J. Bodde, Gen. Maj. Art., Bezuidenhout 125, Den Haag.

ADRESVERANDERINGEN.

P. W. Lokollo, Hazelaarstr. 99, 's-Gravenhage. F. K. H. J. Indorf, Neu Ruppin bij Berlin, Fehrberlinnerstrasse 8. Mej. P. L. V. de Surler, Waalsdorperweg 105, 's-Gravenhage. K. F. Taschner, Buys Ballotstr. 99, 's-Gravenhage. F. Mabelis, Leimuidenstraat 21-I, Amsterdam-W. D. L. Boulogne, Vierhouten Gld. C. W. Tober, Noordeinde 23, Wormerveer. H. J. Schmidt, Seinpostduin 29, Scheveningen. F. J. M. v. d. Hout, Pr. Hendrikstraat 28, 's-Gravenhage. Dr. C. v. Rossum, Duinweg 22, 's-Gravenhage. L. Grevelink, Acaciastraat 115, 's-Gravenhage. J. A. Roborgh, Zoutmanstraat 44a, 's-Gravenhage. Mr. J. Th. Steensma, Gentschestr. 79, Scheveningen. Mej. R. H. D. de Lange, Huize Dorrepaal, Voorburg, Westvlietweg 115. L. J. C. W. van Peski, Legerplaats bij Oldebroek, d'Overkant. C. M. Jansen 1e luit. der Inf., Doklaan 79a, Rotterdam. (Charlois). J. C. C. W. v. Nooten, L. v. Meerdervoort 197, 's-Gravenhage. F. L. Engel, Twello bij Deventer. W. F. C. Patuparissa, Singel 271, Amsterdam-C. J. H. Lagaay, Sweelinckplein 68, 's-Gravenhage. W. E. v. Put, 2e. Sweelinkstraat 111, 's-Gravenhage. J. Ch. Perret, Beeklaan 280, 's-Gravenhage. P. Zijp 1e. Tuinsingel 16, Schiedam. J. P. E. de Corte, Weimarstraat 26a, 's-Gravenhage. K. W. L. Bezemer, de Keyserlaan 7, Heemstede.

Mutatiestaat van 22 tot 29 April '31

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
B. Harding, Directeur van het Nederl. Veem, Amsterdam, 2e Oosterparkstraat 237.	den heer F. van Peski te Den Haag.
W. J. F. Grippeling, Nijmegen, Berg en Dalsche Weg 247.	den heer H. Menalda van Schouwenburg te Nijmegen.
Mejuffrouw Mr. A. Graadt van Roggen, Archivaris v.h. Dagblad De Telegraaf, Den Haag, Adelheidstraat 68.	Secretaris Afd. Den Haag.
P. G. Pronk, Den Haag, Marconistraat 68.	den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt te Den Haag.
J. S. Vogt, Gep. Hoofd-Werktuigkundige K.P.M., Den Haag, Valkenboschlaan 33.	den heer P. J. de Puy te Den Haag.
H. Meersma, Hoofd-Inspecteur v. Politie, Willemstad, San Materweg.	Dr. H. Polvliet te Curaçao.
Jossy M. L. Maduro, Lid v. d. Koloniale Raad, Willemstad, Scharlooweg 55.	Dr. H. Polvliet te Curaçao.
Mevrouw Chr. Eskes—Dixon te Makasser.	Hoofdvertegenwoordiger Oost en West te Malang.

Afschrijvingen:

H. J. Stelma, Controleur B.B. te Taloe (S.W.K.)

Adresveranderingen:

M. Vijfschat, van: Curaçao, naar: Amsterdam, de Wittenstraat 101, f 5 (contributie '31 reeds voldaan).
H. Landmann, van: Rotterdam, Maasstr. 3, naar: Den Haag, Riouwstraat 150. f 5.—.
Step. A. Duitgenius, van: Rotterdam, van Weelstr. 29a, naar: Apeldoorn, Hoogakkerslaan 17. f 5.—.
G. S. M. Aberson, Apeldoorn, van: Katharinalaan 13, naar: van Hasseltlaan 27.
J. H. de Haas, Luit-Kolonel Inf. b. d. van: Bergen op Zoom, naar: Aerdenhout, Sophialaan 6. f 5.—.
G. Wiers, Leeraar R.H.B.S., Bergen op Zoom, van; Kremerstr. 15a, naar: Steenbergsche Straat 19D.
J. C. J. Simons, van: Curaçao, naar: Scheveningen, Cornelis Jolstraat 71. f 5.—.
H. Kool Jr. van Curaçao naar Den Haag, Snelliusstraat 10, f 5.—.
J. Ph. de Bondt, van: Curaçao, naar: Dordrecht, Cornelis van Beverenstraat 15.
M. L. Padmos, van: Curaçao naar: Zierikzee, St. Domusstraat.
C. J. A. L. T. Hiljé, Oud-Resident, Den Haag, van: Stadhouderslaan 70, naar: Van Weede van Dijkveldstraat 72.
F. H. Ramondt, van: Den Haag, Weissenbruchstr. 22, naar: Soest Vosseveldlaan 12, f 5. (rekent tot de Afd. 't Gooi).
H. G. Louisse, Oud-Directeur V.I.O., van: Den Haag, Laan v. Meerdervoort 296, naar: Bruxelles, p.a. Ancien Hotel Scheers, 17-18 Boulevard du Jardin Botanique.
P. E. van Musschenbroek, van: Den Haag, Wassenaarscheweg 124, naar: Bruxelles, 67 Rue Bosquet.
A. Kindermann, Den Haag, Waldeck Pyrmontkade 130, verblijft tijdelijk in het buitenland.
J. L. Drost, Commissaris van Politie 1ste klasse, van: Den Haag, Joh. Camphuysstraat 24, naar: Weltevreden, p.a. Dep. van B.B.
Mr. Th. L. A. Alers, Voorzitter Landraad, van: Hilversum, naar: Tegal.
N. Heertjes, Inspecteur W.L.O. thans te Djokjakarta, Hotel Toegoe.
C. Noordenbosch, Directeur Osvia, van Madioen naar Malang, Rampal 9.
Mr. R. Siegenbeek van Heukelom, Voorzitter Landraad, thans te Bandoeng, Nassauplein 2.
A. van Dooren, Inspecteur 1e kl. P.T.T. van: Soerabaja, naar: Bandoeng.
Mejuffrouw J. E. van Marion, Gep. O.-I.-Onderwijzeres, Nijmegen, van: Groenestr. 56, naar: Marterstraat 9.
M. J. Voskuil, Oud-Luit.-Kolonel N.-I.-L., Nijmegen, van: Fransche Straat 1, naar: Marterstr. 94.
Mevrouw C. J. de Haas, Den Haag, van Buurtweg 165, naar: Jozef Israëllaan 9.
Mr. Dr. W. M. G. Schumann, Oud-Voorzitter v. d. Volksraad in N.-I., Den Haag, van: Wagenaarweg 11, naar: van Bleiswijkstraat '56.